

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**POSTAVENÍ A OPERAČNÍ PROSTOR ČINNOSTÍ
DOTČENÝCH STÁTNÍCH A NESTÁTNÍCH
ORGANIZACÍ V SOUVISLOSTI S POTÍRÁNÍM
VYBRANÉHO SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÉHO
JEVU, „DOMÁCÍHO NÁSILÍ“**

Autor práce: Martin Troszok

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2021

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Martin Troszok, DiS.
Studijní program: Bezpečnostně právní činnost
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Postavení a operační prostor činnosti dotčených státních a nestátních organizací v souvislosti s potíráním vybraného sociálně patologického jevu, „domácího násilí“

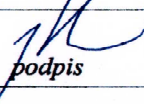
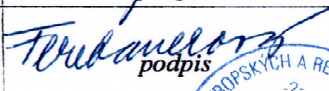
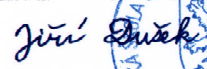
Název bakalářské práce v anglickém jazyce: The position and operational space of the activities of the state and non-state organizations concerned in connection with the fight against a selected socially pathological phenomenon, "domestic violence"

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií
Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.
Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): listopad 2020

Cíl bakalářské práce: Hlavní cíl je formou širšího teoreticko-praxeologického vhledu, objasnit věcnou působnost dotčených subjektů, jak ve státní správě, tak v nestátních organizacích a strukturovat jejich činnosti v dané problematice, se zvláštním zaměřením na oblast monitoringu součinnostních vztahů. Vedlejší cíl „práce“ je formou užitého kvalitativního empirického šetření detekovat případné subordinační nesoulady ve spolupráci mezi neziskovými organizacemi a Policií ČR v rámci řešení případů domácího násilí.

Student: Martin Troszok, DiS.	23.11.2020 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.	3.12.2020 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	15.2.2021 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	1.3.2021 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	8.3.2021 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Bc. Josefovi Kříhovi, PhD., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

TROSZOK, M. Postavení a operační prostor činností dotčených státních a nestátních organizací v souvislosti s potíráním vybraného sociálně patologického jevu, „domácího násilí“: Bakalářská práce. Příbram: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2021. 62 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.

Klíčová slova: domácí násilí, dotčené subjekty, řízení, sociálně patologický jev, součinnostní vztahy

Věcná část bakalářské práce (dále jen „**práce**“) dílem formou teoretického a dílem empirického vzhledu demonstrovat věcnou působnost dotčených subjektů, jak ve státní správě, tak v nestátních organizacích a strukturuje jejich činnosti v dané problematice se zvláštním zaměřením na oblast monitoringu fakticity součinnostních vztahů. Teoretická část práce primárně formou teoretického analyticko-syntetizujícího postihu reflektuje výstupy z odborné literatury a pramenů, objasňuje základní východiska a pojmosloví a věnuje se jednak základnímu objasnění problematiky domácího násilí, včetně jeho legislativního ukotvení, ale také popisuje současný model řízení dotčených subjektů. Věcné kontury empiricky orientované části práce mají ambici, formou realizovaného a vyhodnocovaného kvalitativního průzkumného šetření potvrdit či vyvrátit existenci případných diskrepancí (nesouladů), které ve svém důsledku ovlivňují efektivnost procesu využití administrativně-právních či trestněprávních nástrojů, spojených s řešením tohoto sociálně patologického jevu.

ABSTRACT

TROSZOK, M. *The position and operational space of the activities of the state and non-state organizations concerned in connection with the fight against a selected socially pathological phenomenon, "domestic violence": Bachelor Thesis*. Příbram: The College of European and Regional Studies, 2021. 62 p. Supervisor: Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.

Key words: Domestic violence, concerned subjects, management, socially pathological phenomenon, synergies

The factual part of the bachelor's thesis (hereinafter "thesis") is a partial form of theoretical and partial empirical view to demonstrate the material scope of the concerned subjects, both in state administration and non-governmental organizations and structure their activities in the issue with a special focus on monitoring the factual synergies. The theoretical part of the work primarily in the form of theoretical analytical-synthesizing punishment reflects the outputs of the literature and sources, clarifies the basic starting point and terminology and deals with the basic clarification of domestic violence, including its legislative anchoring, but also describes the current management model. The factual contours of the empirically oriented part of the work have ambitions, in the form of implemented and evaluated qualitative research confirms or refutes the existence of possible discrepancies (inconsistencies), which in turn affect the effectiveness of the process of use-legal or criminal instruments associated with this socially pathological phenomenon.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Teoretická východiska základního pojmosloví zkoumané tematické oblasti	10
2.1 Policie České republiky a spolupráce s jinými subjekty	10
2.2 Fenomén „domácí násilí“	13
2.3 Organizace mimo PČR řešící problematiku domácího násilí	16
3 Postup Policie ČR při řešení domácího násilí v optice interních aktů řízení.....	24
3.1 Legislativní ukotvení fenoménu domácího násilí	25
3.2 Institut vykazání	27
3.3 Postup na místě činu – aplikační praxe	29
3.4 Řízení jako klíčová činnost na cestě k efektivnosti.....	32
4 Empirická část práce – realizace a výsledky.....	40
4.1 Teoretická východiska.....	40
4.2 Cíle a úkoly empirického průzkumného šetření.....	40
4.3 Specifikace průzkumného vzorku oslovených respondentů	40
4.4 Analýza průzkumných vzorků	41
4.5 Podmínky realizace empirického průzkumného šetření.....	43
4.6 Prezentace výsledků empirického šetření	43
Závěr.....	48
Seznam použitých zdrojů	50
Seznam příloh	57

Úvod

Věcné rozhraní práce má ambici tematicky, aktuálně a originálním způsobem reflektovat na problematiku řízení jednotlivých subjektů v rámci Policie ČR a to jmenovitě těch subjektů, které svou činností přispívají k řešení problematiky tzv. „*Domácího násilí*“. Volba tématu práce byla determinována praxeologickými zkušenostmi zpracovatele, který je ve služebním poměru u Policie ČR. Aktuálně je služebně zařazen na Krajském ředitelství policie hlavního města Prahy, Obvodního ředitelství policie Praha I, místní oddělení Masarykovo nádraží, Praha 1, ve služební hodnosti komisař a vykonává funkci zástupce vedoucího oddělení. Problematika, která v jeho profesním životě tvoří částečně i náplň, je zpracována a metodicky usměrňována pouze částečně a díky tomu se při řešení konkrétních případů nedá v praxi aplikovat jednotný a plošně efektivní postup. V souvislosti s realizací zabezpečení tzv. „výkonu přímé bezpečnostní povahy“ zpracovatel práce, využije díky své dosavadní profesní praxi, osobní znalost odborných pracovníků, kteří se touto problematikou zabývají a tito představují ideální skupinu respondentů sice rozsahem nevelký, přesto zajímavý empirický výstup kvalitativního průzkumného šetření. Zpracovatel si je plně vědom, že ambici „práce“ není změna systému, ale formou dílčích a zevšeobecňujících výstupů případně demonstrovat možné návrhy poukazovaných zefektivňujících opatření.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem práce je formou širšího teoreticko-praxeologického vhledu, objasnit věcnou působnost dotčených subjektů, jak ve státní správě, tak v nestátních organizacích a strukturovat jejich činnosti k dané problematice, se zvláštním zaměřením na oblast monitoringu součinnostních vztahů.

Při vypracovávání teoretické části práce bude provedena analyticko-syntetizující interdisciplinární reflexe dostupné literatury, odborných pramenů, účinných zákonných a podzákonných právních předpisů, zabývajících se zájmově reflektovanou problematikou sociálně patologického jevu „domácího násilí“ a dále budou také využity vlastní zkušenosti autora.

Vedlejší cíl práce je formou užitého kvalitativního empirického průzkumného šetření, které bude realizováno formou tzv. polostrukturovaného rozhovoru dílem detekovat kritický názor vybraných odborníků ze spolupracujících nestátních organizací na činnost Policie ČR v rámci řešení případů „domácího násilí“ a formou dílčích a zevšeobecňujících návrhů generalizovaně vyhodnotit případné subordinační nesoulady ve spolupráci mezi neziskovými organizacemi a Policií ČR v rámci řešení případů „domácího násilí“.

2 Teoretická východiska základního pojmosloví zkoumané tematické oblasti

Problematika tzv. „domácího násilí“ není pro současnou společnost novým jevem, jde o oblast provázející lidské soužití odedávna, ovšem ve světle společenských změn, kterými naše země v poměrně nedávné době prošla a které ji zajistily místo na seznamu zemí s demokratickým řízením, začala se i tato problematika dostávat více do popředí a po právu je chápána jako závažný sociálně patologický jev. Na tuto skutečnost musela naše země zareagovat hned na několika úrovních. Nejprve přijetím patřičných legislativních předpisů, dále vytvořením základních koncepcí pro řešení případů domácího násilí a jejich implementací do obsahů vzdělávání policistů, ale také například vytvořením podmínek pro vznik nestátních neziskových organizací, které budou v rámci procesů řešení domácího násilí pracovat s jeho oběťmi.

V odborné literatuře, převážně psychologické či sociologické, je domácí násilí jako fenomén podrobně zpracováno, ale při bližším zkoumání zjistíme, že se mu věnuje jen úzký okruh autorů. I přes tuto skutečnost můžeme hovořit o kvalitním zmapování základní problematiky, která se ovšem, bohužel, již neprojevuje v praxi. Jedním z důvodů, proč se tak děje, je skutečnost, že Policie ČR je organizací se specifickým modelem managementu, který neumožňuje pružně reagovat na společenské změny a nové fenomény ve společnosti se objevující.

2.1 Policie České republiky a spolupráce s jinými subjekty

Spolupráce a další vztahy policie jsou upraveny v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o Policii ČR**“).

Policie ČR při plnění svých úkolů spolupracuje s ozbrojenými silami, bezpečnostními sbory a dalšími orgány veřejné správy, jakož i právníky a fyzickými osobami.¹

Spolupráce s obcemi a městy je upravena ve zvláštním právním předpisu a je vymezena např. v aplikaci ustanovení § 16 „zákonu o Policii ČR“. Současná právní úprava „ex lege“ nahradila již recentně zrušený postulát původně pouze v tzv.

¹ VANGELI, B. Zákon o Policii České republiky. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 102. ISBN 978-80-7400-142-0.

podzákonem právním předpise“, tj. nařízení vlády č. 397/1992 Sb., které tuto problematiku spolupráce upravovalo dříve, avšak toto nařízení tuto spolupráci neřešilo do takové míry jako současná právní úprava, která je právě zakotvena v poukazovaném ustanovení „zákonu o Policii ČR“, kdy je zde rovněž dána možnost vzniku či spíše uzavírání koordinačních dohod.

Policie spolupracuje s právníckými a fyzickými osobami:

a) vykonávajícími činnost v oblasti:

- prevence kriminality a sociálně patologických jevů,
- vzdělávacích aktivit na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti
- poskytování podpory, péče a pomoci obětem trestných činů,
- zmírňování následků trestných činů,
- prevence a řešení následků krizových situací a mimořádných událostí na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti,

b) pracujícími s pachateli trestných činů a osobami se sociálně patologickým nebo obdobným rizikovým způsobem chování,

c) vykonávajícími jinou činnost ve prospěch zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti².

Řešení problematiky domácího násilí není dnes pouze v kompetenci policie a soudu, ale jsou zde zainteresovány i jiné subjekty. Aby byla jejich činnost co nejúčinnější, je třeba, aby spolu tyto organizace vzájemně spolupracovaly, vzájemně se informovaly a poskytly si patřičnou součinnost. Interdisciplinární spolupráce při řešení případů domácího násilí řeší tuto problematiku celistvě a tím se i zlepšuje přístup a komplexnost služeb pro oběť násilí.

Právní úprava interdisciplinární spolupráce začala zákonem č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím a který mimo jiné upravil vznik a fungování intervenčních center a současně uložil povinnost policistům informovat o provedeném vykazání intervenčního centru, případně Odbor sociálně právní ochrany dětí. Následně byla v „zákoně o Policii ČR“, implementována

² VANGELI, B. Zákon o Policii České republiky. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 111. ISBN 978-80-7400-142-0.

policejnímu orgánu povinnost informovat o vykazání příslušné intervenční centrum a soud, který je příslušný k rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření podle zákona o zvláštních řízeních soudních. Pokud ve společném obydlí žije nezletilá osoba, zašle kopii úředního záznamu o vykazání i příslušnému orgánu sociálně právní ochrany dětí.³

Zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o sociálních službách**“), byla upravena činnost intervenčních center, které dostaly za úkol zajistit spolupráci a vzájemnou informovanost mezi ostatními subjekty zabývající se problematikou domácího násilí.⁴ Touto úpravou legislativy dal zákonodárce jasně najevo snahu o vytvoření interdisciplinární spolupráce a zefektivnění tak činnosti jednotlivých subjektů při řešení případů domácího násilí.

Mezi základní organizace interdisciplinární spolupráce v této problematice patří:

- **Policii České republiky** – zaměřuje se na odhalování trestných činů, přestupků, které jsou páčány v souvislosti s domácím násilím.
- **Organizace, které poskytují služby obětem domácího násilí** – jsou to intervenční a krizová centra, poradenská zařízení, azylové domy atd.
- **Orgán sociálně právní ochrany dětí** – zaměřuje se na ochranu práv a zájmů dětí, na kterých bylo spácháno protiprávní jednání nebo v jejich rodině k protiprávnímu jednání došlo
- **Odbory příslušného městského úřadu** – sociální odbor, bytový odbor, odbor vnitřních věcí atd.
- **Soudy** – vykonávající civilní a trestní soudnictví ve věcech domácího násilí
- **Zdravotnická zařízení** – zajišťují lékařskou péči a ošetření osobám ohroženým domácím násilím.

Nezbytná spolupráce v případech vykazání je dána zákonem o ochraně před domácím násilím a pomoc osobě ohrožené tak ze zákona zajišťují tzv. tři pilíře pomoci - Policie ČR, justice a intervenční centrum. S těmito subjekty, velmi úzce spolupracuje

³ VANGELI, B. Zákon o Policii České republiky. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 188-190. ISBN 978-80-7400-142-0.

⁴ JANEČKOVÁ, E., MACH, P. Zákon o sociálních službách. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 384 s. § 60a odst. 4. ISBN: 978-80-7552-246-7.

oddělení sociálně-právní ochrany dítěte, a to v případech, kdy je násilí páčáno v rodině s nezletilými dětmi.

Neziskové organizace a Policie České republiky mají jeden cíl a to rychlé a včasné eliminování důsledků domácího násilí, informovat celou společnost o fenoménu domácího násilí, zefektivňovat právní klima v oblasti domácího násilí, prevence a školení nových a stávajících odborníků. Policie vnáší do debat právní rámec a jeho případnou aplikaci, pracovníci neziskových a státem garantovaných sociálních služeb zohledňují sociální a psychologické aspekty. V konkrétních případech domácího násilí nebo podezření na domácí násilí Policie České republiky podnikne nezbytná opatření k zabránění bezprostředního násilí a jeho hrozby do budoucna a poté vyrozumí, prostřednictvím Intervenčních center odborníky z řad sociálních pracovníků, kteří již s obětí pracují individuálně a využívají stávajících sociálních, právních nebo lékařských služeb poskytovaných v dané oblasti. Dá se říci, že oběť předá k dalším opatřením sociálním pracovníkům a dále kontroluje dodržování zákona ze strany násilné osoby.

2.2 Fenomén „domácí násilí“

Ústředním pojmem práce je domácí násilí. V odborné literatuře najdeme celou řadu definicí tohoto pojmu, jež se různí většinou dle toho, pro které účely je ta která definice přizpůsobena. Ze stejného důvodu bude vhodné zde uvést definice obsažené v základních dokumentech, jež se zabývají vykazáním v kontextu české právní úpravy:

Domácí násilí je označení „*pro násilné jednání, kterým dochází k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti, a to v bytě nebo domě společně obývaném násilnou osobou i osobou, proti níž takový útok směřuje. Domácím násilím se rozumí opakované násilné jednání nebo opakované vyhrožování násilným jednáním, v důsledku kterého dochází nebo hrozí, že dojde, k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti, mezi osobami, které jsou či byli spolu v intimním, rodinném či jiném obdobném vztahu a žijí ve společně obývaném bytě nebo domě. V rámci domácího násilí lze jednoznačně identifikovat osobu násilnou i osobu ohroženou, proti níž takové útoky nebo výhrůžky útokem směřují.*“⁵

⁵ ČESKO. Parlament České republiky. Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Částka 46, s. 2-4. Dostupné z WWW: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=135&r=2006>.

Neméně důležité je také vymezení charakteristických znaků domácího násilí, které je obsaženo i v interním služebním pokynu Policie České republiky:

- Opakovanost - jde o jednání, které má svůj vývoj, k jeho projevům dochází opakovaně, často i po velice dlouhou dobu; domácí násilí není ojedinělý a jednorázový incident, byť se závažnými následky,
- postupný nárůst intenzity - domácí násilí začíná zpravidla psychickým násilím, spojeným např. s ekonomickým násilím, slovními útoky, později se přidává fyzické násilí; útoky jsou zpočátku vedeny proti svobodě a lidské důstojnosti, posléze proti zdraví, a mohou vyústit v útoky proti životu,
- jasné role - k násilí dochází mezi blízkými osobami, kde lze rozlišit roli násilné a ohrožené osoby, jejich vzájemné postavení je nerovné a role se v průběhu incidentů nemění,
- páchaní násilí v soukromí - k násilí dochází zpravidla beze svědků, nejčastěji v soukromí společného obydlí, ale i na jiných místech, např. chata, hotel apod.; jednotlivé útoky zapadající do schématu domácího násilí se však mohou vyskytnout i na veřejnosti.⁶

Vymezení základních znaků domácího násilí je nutné proto, aby v praxi nedocházelo k záměně jiných jednání právě s domácím násilím. Ne každé násilí, ke kterému dochází ve společném obydlí, musí být totiž nutně násilím domácím. Za opačný příklad lze označit tzv. „italská domácnost“, která se vyznačuje zejména vyrovnanými rolami obou či více zúčastněných osob. Ačkoliv se v daném případě může jednat o velmi závažné útoky proti životu, zdraví, svobodě či lidské důstojnosti, o domácí násilí nejde, neboť se ani jedna z osob nenachází výhradně v roli násilníka či oběti.

Na druhou stranu je však potřeba si uvědomit, že domácí násilí se nemusí nutně vyznačovat pouze násilím ve smyslu fyzických útoků. V dnešní době se domácí násilí rozděluje na několik druhů:

Fyzické násilí - často vede od facek, bití až k zabití, pokusu o vraždu až vraždě. Zahrnuje mnoho forem týrání. Může vést ke zraněním, která mohou být životu nebezpečná a vést k trvalým následkům.

⁶ čl. 1 písm. a) již neplatného závazného pokynu policejního prezidenta č. 200 ze dne 22. prosince 2008, o provádění vykázaní.

Psychické násilí - zahrnuje výhrůžky, zastrašování, šikanu, obtěžování, pronásledování, vzbuzování strachu, donucování, užívání moci, urážky, ponižování, pomlouvání, ničení osobních věcí oběti, týrání domácích zvířat apod.

Sociální násilí neboli izolace - bývá hlavní strategií, kterou násilní partneři užívají, aby si udrželi kontrolu a moc nad obětí, aby ji oslabili a zabránili jí ve vyhledání pomoci. Typickými metodami izolace jsou zákazy stýkat se s rodinou či přáteli, zamykání, zákazy opouštět dům či byt bez dohledu partnera, zákaz používat telefon, odebírání mobilního telefonu, auta apod.

Ekonomické násilí - vztahuje se k nerovnému přístupu k užívání a kontrole rodinných příjmů. To může např. znamenat, že násilný partner nepřispívá na chod domácnosti, vymezuje ženě minimální prostředky, se kterými může nakládat, případně žena musí vyúčtovávat a odůvodnit nákup jakékoli položky.

Sexuální násilí - tím je míněno jakékoli sexuální chování či sexuální praktiky, k nimž je žena nucena nebo které jsou na ní proti její vůli prováděny.⁷

Dále odborná literatura rozlišuje postavení jednotlivých účastníků:

Násilná osoba – tou se rozumí osoba, která ohrožuje jinou osobu na životě, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti a společně s ohroženou osobou obývá byt nebo dům, popřípadě jsou či byli spolu s ohroženou osobou v intimním, rodinném či jiném obdobném vztahu, a vzhledem k aktuální zadokumentované situaci, předešlým incidentům a riziku reálného ohrožení lze důvodně předpokládat, že tato osoba se bude dopouštět i nadále násilí vůči ohrožené osobě.⁸

Ohrožená osoba - tou se rozumí osoba, proti které směřuje domácí násilí ze strany násilné osoby; jedná se většinou o osobu, která společně s násilnou osobou obývá byt nebo dům, popřípadě jsou či byli spolu s násilnou osobou v intimním, rodinném či jiném obdobném vztahu.⁹

⁷ VARGOVÁ, B., VAVROŇOVÁ, M. Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci. Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech domácího násilí. Praha: ROSA, 2006. s. 37.

⁸ ČESKO. Parlament České republiky. Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Částka 46, s. 2-4. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=135&r=2006>>.

⁹ ČESKO. Parlament České republiky. Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Částka 46, s. 2-4. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=135&r=2006>>.

2.3 Organizace mimo PČR řešící problematiku domácího násilí

KOORDONA – Koalice organizací proti domácímu násilí - vznikla dne 25.11.2004, což je mezinárodní den Boje proti násilí na ženách. Sdružuje neziskové organizace, které se zabývají problematikou domácího násilí, násilí na ženách a právy žen, a to buď formou přímé pomoci obětem, či realizací osvětových kampaní, publikační činností, vzděláváním odborné i laické veřejnosti a prosazováním systémových změn v této oblasti. V rámci pravidelných koordinačních schůzek jsou probírány aktuální kauzy vztahující se k situaci osob ohrožených domácím násilím, připravovány tiskové zprávy a dále tvořeny společné strategie směřující k zajištění komplexní pomoci osobám ohroženým domácím násilím. Členské organizace Koordony intenzivně spolupracují s místními státními i nestátními aktéry, organizují besedy a semináře. Mezi členy patří např. Adra, Magdalenium o.s., Pro Fem o.p.s., Acorus, Rosa o.s..¹⁰

Bílý kruh bezpečí - sdružení vzniklo dne 4.9.1991, aktuálně má 9 kontaktních míst pomoci v České republice, ve kterých poskytuje odborné, bezplatné a diskrétní služby obětem, svědkům a pozůstalým po obětech trestných činů a osobám ohroženým domácím násilím. Z celkového počtu klientů tvoří 80 % ženy. Pomoc pro oběti kriminality a domácího násilí je poskytována i na bezplatné nonstop lince 116 006. Bílý kruh bezpečí organizuje přednášky, semináře, kongresy a jiné akce. Dále vydává publikace ke zvýšení právní výchovy a informovanosti o možnostech a prostředcích prevence kriminality, zejména o zásadách chování, které snižují riziko stát se obětí trestného činu.¹¹

116 006 - Linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí – Jedná se o bezplatnou celostátní telefonickou službu poskytující pomoc všem osobám ohroženým domácím násilím. Mohou volat i lidé, kteří se stali svědkem domácího násilí, nebo přátelé osob, které domácí násilí zažívají a neví si rady. Dána linka respektuje anonymitu a diskrétnost osob, které na linku volají. Operátoři poskytují okamžitou odbornou psychologickou, právní, organizační a morální podporu, pomáhají se orientovat v aktuální situaci, pomáhají sestavit individuální bezpečnostní plán, poskytují praktické rady a pomáhají nalézt další vhodný postup, zprostředkují informace o možných sociálně-

¹⁰ Magdalenium, z.s. Koordona. © 2021 Magdalenium. Antee s.r.o. [online]. [cit. 2021-01-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.magdalenium.cz/koordona>>.

¹¹ Bílý kruh bezpečí, z.s. O nás. Networm Studio [online]. [cit. 2021-01-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.bkb.cz/o-nas/timeline/>>.

právních a trestněprávních opatřeních, pomáhají orientovat se v systému služeb sociální záchrané sítě pro oběti domácího násilí a trestných činů.¹²

Intervenční centrum - Od 1.1.2007 ve všech krajích České republiky působí pracoviště poskytující krizovou pomoc osobám ohroženým domácím násilím. Jedná se o službu sociální prevence, jejímž posláním je poskytnutí pomoci osobám, které jsou ohroženy násilným chováním ze strany osoby blízké nebo osoby, která s nimi žije ve společném obydlí. Cílem služby je zajistit účinnou pomoc osobám ohroženým domácím násilím, v některých případech působit i preventivně nebo alespoň zmírňovat důsledky tohoto společensky nežádoucího jevu. Dále pak Intervenční centrum poskytuje odbornou pomoc ohrožené osobě po vykázání násilné osoby Policií ČR ze společného obydlí, ale také ohrožené osobě, která se na Intervenční centrum obrátí sama bez zásahu Policie. Intervenční centrum zprostředkuje ohrožené osobě odbornou pomoc lékařskou, psychologickou a právní a další navazující služby. Navíc koordinuje spolupráci všech subjektů zainteresovaných v systému pomoci ohroženým osobám.¹³

Stěžejními úkoly Intervenčního centra v rámci systému péče o oběti domácího násilí je:

- pracovník se nejpozději do 48 hodin od doručení Úředního záznamu o vykázání od Policie České republiky nabídne osobě ohrožené domácím násilím odbornou pomoc
- nabízí pomoc osobám ohroženým domácím násilím i v případech, kdy nebyla využita pravomoc Policie ČR – vykázání, tedy pokud se na intervenční centrum obrátí ohrožená osoba sama
- nabízí pomoc všem, kteří chtějí znát informace o možnostech pomoci osobám ohroženým domácím násilím
- zprostředkuje odborné služby sociální, právní, psychologické, případně poskytne bezpečnostní plán
- koordinuje činnosti subjektů, které vstupují do systému pomoci ohroženým osobám (policie, obecní policie, soudy, orgány sociálně-právní ochrany, azylová zařízení, obecní úřady, lékaři apod.)

¹² Linka 116 006. © Bílý kruh bezpečí, z.s. Networm Studio [online]. [cit. 2021-01-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.116006.cz/>>.

¹³ Centrum sociálních služeb Praha. Intervenční centrum. [online]. © 2017 [cit. 2021-01-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.intervencnicentrum.cz/poslani-a-vize>>.

- spolupracuje zejména s Orgány sociálně právní ochrany dítěte, s psychologickými poradnami a neziskovými organizacemi
- dále pak podává jménem oběti návrh na předběžné opatření k soudu a vyřizují další náležitosti související s problémem domácího násilí na úřadech.

Centrum sociálních služeb Praha - Centrum sociálních služeb Praha je příspěvkovou organizací hlavního města Prahy, které je jeho zřizovatelem. Tato organizace poskytuje prioritně terénní, ambulantní i pobytové služby široké škále osob v tíživé životní nebo sociální situaci. Bylo založeno v roce 1998. Služby tohoto centra využívají nejen občané Prahy, ale i lidé z celé České republiky a často i cizinci.¹⁴

Intervenční centrum Praha bylo zřízeno jako pracoviště Centra sociálních služeb dne 1.1.2007 v návaznosti na institut vykazání, který pomáhá v boji proti domácímu násilí v České republice. Patří mezi služby sociální prevence podle ust. § 60a „zákona o sociálních službách“.¹⁵ Služba je určena jak osobám ohroženým domácím násilím po vykazání ze společného obydlí, tak i ženám a mužům, u kterých se odehrává domácí násilí, ale k vykazání nedošlo. Pomoc je poskytována zejména ambulantně, všem osobám starším 16 let. Zároveň je hlavním koordinátorem interdisciplinární spolupráce mezi Policií české republiky, orgány sociálně – právní ochrany dětí a dalšími institucemi zapojenými v ochraně před domácím násilím na území hlavního města Prahy. Součástí služby intervenčního centra je také zajištění spolupráce a vzájemné informovanosti mezi intervenčními centry a institucemi, které poskytují další pomoc osobám ohroženým, jako jsou orgány sociálně-právní ochrany dětí, obce, útvary Policie České republiky a obecní policie, jakož i ostatní orgány veřejné správy, další poskytovatelé sociálních služeb a neziskové organizace. Posláním a cílem Intervenčního centra je pomoc a podpora ženám a mužům, kteří jsou ohroženi domácím násilím takového rozsahu, že situaci nejsou schopni zvládnout vlastními silami. Pomáhá k návratu do života bez násilí. Vedle přímé pomoci ohroženým se zaměřuje na osvětu v oblasti domácího násilí. V rámci své činnosti se zaměřují nejen na oběti domácího násilí, ale i agresory, pro které mají program Viola. Program Viola vznikl s cílem pracovat přímo s konflikty a násilím. Jeho smyslem je

¹⁴ Centrum sociálních služeb. O nás. © Centrum sociálních služeb Praha. Emersion Software [online]. [cit. 2021-01-22]. Dostupné z WWW: <<https://www.csspraha.cz/o-nas>>.

¹⁵ JANEČKOVÁ, E., MACH, P. Zákon o sociálních službách. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 384 s. ISBN: 978-80-7552-246-7.

nahradit agresivní a destruktivní způsoby fungování v blízkých vztazích nekonfliktními vztahovými a komunikačními vzorci.¹⁶

Občanské sdružení ROSA - Občanské sdružení ROSA se specializuje na poskytování bezplatné, komplexní psychosociální pomoci ženám, obětem domácího násilí. Občanské sdružení ROSA vzniklo v roce 1993 jako nadace, následně se přeregistrovalo v roce 1998 na občanské sdružení. Cílem tohoto sdružení je uznání domácího násilí jakožto závažného celospolečenského problému a zlepšení systému pomoci ženám, obětem domácího násilí a jejich dětem. Za tímto účelem spolupracuje se státními a zastupitelskými orgány, policií a neziskovými organizacemi zabývajícími obdobnou problematikou v České republice i v zahraničí.

V informačním a poradenském centru ROSA nabízí:

- jednorázové i dlouhodobé psychologické poradenství
- sociální poradenství
- právní poradenství (pro klientky Informačního a poradenského centra, úterý 16-18 hod.)
- zprostředkování psychiatrické pomoci
- podporu v náročné životní situaci

Občanské sdružení ROSA provozuje také azylový dům a byty s utajenou adresou, kde mohou ženy ohrožené násilím v rodině najít bezpečí a klid pro další řešení jejich situace. K pobytu jsou přijímány ženy s dětmi i bezdětné.

Telefonická pomoc a SOS linka Psychosociální poradenství je poskytováno prostřednictvím telefonní linky 241 432 466, která je v provozu ve všední dny během pracovní doby. Krizová telefonní SOS linka 602 246 102 je v provozu ve všední dny a poskytuje krizové poradenství pro oběti domácího násilí. Internetové poradenství k problematice domácího násilí poskytuje poradenství také na e-mailové adrese poradna@rosa-os.cz.

Prevence domácího násilí vedle přímé pomoci ženám, obětem domácího násilí a jejich dětem se zaměřuje i na prevenci domácího násilí. Organizuje přednášky, semináře

¹⁶ Intervenční centrum (pomoc obětem domácího násilí). © Centrum sociálních služeb Praha. Emersion Software [online]. [cit. 2021-01-22]. Dostupné z WWW: <<https://csspraha.cz/intervencni-centrum-pomoc-obetem-domaciho-nasili/>>.

a konference k domácímu násilí pro odbornou i širší veřejnost. Nedílnou součástí aktivit Občanského sdružení Rosa je vydávání informačních letáků, brožur a publikací.¹⁷

Acorus z.ú. - poskytuje osobám ohroženým domácím násilím komplexní odbornou pomoc směřující k překonání nepříznivé sociální situace a k začlenění do běžného života bez přítomnosti násilí je občanské sdružení, které pomáhá osobám ohroženým domácím násilím.¹⁸

Pomoc je poskytována prostřednictvím služeb:

1) azylový dům – poskytuje ženám a ženám s dětmi aktuálně ohroženým domácím násilím přechodné bydlení a odbornou pomoc směřující k životu bez násilí

2) krizová pomoc

3) odborné sociální poradenství

4) poskytování právních informací

Pro Fem o.p.s. - usiluje o zlepšení situace v oblasti domácího a sexuálního násilí již od roku 1993. Činnost vychází z principů lidské důstojnosti, osobní svobody a rovnosti. Poskytuje poradenství a další přímou podporu osobám ohroženým násilím. Aktivně se podílí na prevenci a zvyšování osvěty v oblasti domácího násilí a sexuálního násilí – akce pro laickou i odbornou veřejnost, poradenské a informační publikace.¹⁹

Magdalenium o.s. - zabývá se pomocí obětem domácího násilí. V rámci sdružení mají azylové domy. Poskytují pomoc ženám, obětem domácího násilí, obchodování s lidmi, ženám v obtížných životních situacích, která je spojena s domácím násilím. Dále poskytují zajištění bezpečného ubytování na dobu nejdéle 1 roku, pomoc v poradenství ekonomického ustálení, pomoc s naplňováním cílů uživatelů a celkovou stabilizaci jejich dětí. Je zde finanční spoluúčast uživatelů. Aktivity, které provozují v rámci služeb

¹⁷ Rosa Centrum. O nás. © Copyright 2021 ROSA CENTRUM [online]. [cit. 2021-01-22]. Dostupné z WWW: <<https://www.rosacentrum.cz/historie-nasi-organizace/>>.

¹⁸ Acorus, z.ú. O nás. © Web4ce, s.r.o. 2011 [online]. [cit. 2021-01-22]. Dostupné z WWW: <<https://www.acorus.cz/cz/o-nas/poslani.html>>.

¹⁹ Centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí. O nás. © proFem 2021. RedGreenBlue. Fenomen [online]. [cit. 2021-01-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.profem.cz/cs/o-nas/kdo-jsme>>.

tzv. pobytový program – ubytování v azylovém domě Helena a Magdalenium na neveřejné adrese, psychologické poradenství, volnočasové aktivity.²⁰

Centrum Locika - vznikla v květnu 2015 jako samostatný projekt Acorusu. S účinností od 1.1.2017 provozuje Centrum Locika své služby v samostatné působnosti, došlo k oddělení od organizace Acorus. Locika pomáhá dětem a jejich rodičům žít život bez násilí a posilovat zdravé vztahy v rodině. Cílem je pomáhat dětem, které zažívají domácí násilí, ať jako přímé oběti nebo svědci. Minimalizovat dopady domácího násilí tak, aby děti mohly vyrůstat v rodinném prostředí bez násilí. Locika chrání zájem dítěte a poskytuje jim i jejich rodičům odbornou a citlivou pomoc.²¹

Pomáhá dětem:

- hájit jejich právo na dětství bez násilí
- překonat zkušenosti s domácím násilím bez trvalých následků
- vytvářet zdravé vztahy a nenapodobovat zraňující chování rodičů

Pomáhá rodičům:

- zvládnout obtížnou situaci a zůstat přítom mámou a tátou

Pomáhá celé rodině:

- zastavit násilí v rodině
- najít ztracenou stabilitu
- zajistit bezpečí

Probační a mediační služba - svou činnost zahájila od 1.1.2001. Řídí se zákonem 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o Probační a mediační službě**“). Probační a mediační služba usiluje o zprostředkování účinného a společensky prospěšného řešení konfliktů spojených s trestnou činností a současně organizuje a zajišťuje efektivní a důstojný výkon alternativních trestů a opatření s důrazem na zájmy poškozených, ochranu komunity a prevenci kriminality.²²

²⁰ Magdalenium, z.s. © 2021 Magdalenium. Antee s.r.o. [online]. [cit. 2021-01-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.magdalenium.cz/poslani-hodnoty>>.

²¹ Centrum Locika. Pomoc pro děti ohrožené domácím násilím. [online]. [cit. 2021-01-23]. Dostupné z WWW: <<http://centrumlocika.cz/main-menu/o-nas/poslani-a-cile>>.

²² Probační a mediační služba České republiky. O nás. Poslání a cíle. © IT STUDIO s.r.o., 2002-2021 [online]. [cit. 2021-01-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.pmscr.cz/o-nas/>>.

Cíle:

- **Integrace pachatele** – usiluje o začlenění obviněného resp. pachatele do života společnosti bez dalšího porušování zákonů. Integrace je proces, který směřuje k obnovení respektu obviněného k právnímu stavu společnosti, jeho uplatnění a seberealizaci.
- **Participace poškozeného** – snaží se o zapojení poškozeného do „procesu“ vlastního odškodnění, o obnovení jeho pocitu bezpečí, integrity a důvěry ve spravedlnost.
- **Ochrana společnosti** – přispívá k ochraně společnosti účinným řešením konfliktních a rizikových stavů spojených s trestním řízením a efektivním zajištěním realizace uložených alternativních trestů a opatření.²³

Orgán sociálně právní ochrany dětí - je součástí obecních, městských nebo krajských úřadů, jeho činnost upravuje zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o sociálně právní ochraně dětí**“). Sociálně právní ochrana dítěte představuje zajištění práva dítěte na život, jeho příznivý vývoj, na rodičovskou péči a život v rodině, na identitu dítěte, svobodu myšlení, svědomí a náboženství, na vzdělání, zaměstnání, zahrnuje také ochranu dítěte před jakýmkoliv tělesným či duševním násilím, zanedbáním, zneužíváním nebo vykořisťováním.²⁴ V rámci problematiky domácího násilí má neodmyslitelnou roli a to v rodinách, kde žije nezletilé dítě. V této problematice úzce spolupracuje s intervenčními centry v dané lokalitě:

- **Vzájemná spolupráce mezi IC a OSPOD** – koordinace pomoci osobě ohrožené a dětem ze strany intervenčního centra, předání informací o službách obou subjektů, předání kontaktů na následné služby, spolupráce v případech, kdy má intervenční centrum vůči OSPOD ohlašovací povinnost

²³ Probační a mediační služba České republiky. O nás. Poslání a cíle. © IT STUDIO s.r.o., 2002-2021 [online]. [cit. 2021-01-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.pmscr.cz/o-nas/>>.

²⁴ Informační portál pro orgány sociálně-právní ochrany dětí. © 2021 Galileo Corporation s.r.o. [online]. [cit. 2021-01-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.ospod.cz/informace/obecne/>>.

- **Zajištění služeb pro osobu ohroženou a její děti:** šetření v rodině, motivace k využití dalších služeb, spolupráce při zajištění případné finanční pomoci – mimořádných dávek
- **Posouzení vhodnosti kontaktu dětí s osobou násilnou** – zajišťuje OSPOD na základě šetření v rodině a na rovněž na základě zjištěných informací od osoby ohrožené domácím násilím v průběhu její spolupráce s intervenčním centrem
- **Mediace** mezi osobou ohroženou a násilnou - zajišťuje OSPOD – zejména v oblasti péče o děti a v případech, kde je možný kontakt dětí s násilnou osobou²⁵

²⁵ MVČR. O nás. Bezpečnostní politika. Dokumenty – bezpečnost a prevence. © 2021 Ministerstvo vnitra České republiky [online]. [cit. 2021-01-24]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-plneni-opatreni-pro-zavedeni-interdisciplinarnich-tymu-spojucich-zdravotni-socialni-a-policejni-pomoc-pri-odhalovani-a-stihani-pripadu-domaciho-nasili-za-rok-2009.aspx>>.

3 Postup Policie ČR při řešení domácího násilí v optice interních aktů řízení

Prvním interním aktem řízení pro postup v případech domácího násilí byl závazný pokyn policejního prezidenta č. 179/2006 ze dne 27. listopadu 2006, kterým byl stanoven postup příslušníků Policie České republiky v případech domácího násilí. Tento pokyn řešil věcnou příslušnost v případech domácího násilí a dále pak konkretizoval některé obecně formulované oprávnění Policie ČR upravené platnými zákony zasahujícími do oblasti domácího násilí. Rovněž upřesňoval spolupráci Policie ČR s některými dalšími subjekty státní správy, zejména s intervenčními centry. Tento pokyn v současné době již není platný. Byl nahrazen aktuálním interním aktem řízení a to Závazným pokynem policejního prezidenta č. 166/2009, o provádění vykázaní a dále Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykázaní.

Nutno konstatovat, že problematika domácího násilí není v rámci místně a věcně příslušných základních útvarů policie, v jednotlivých krajských ředitelstvích Policie České republiky řešena z pohledu koncepčnosti jednotně. V některých krajích, jsou zřízeny v rámci krajských ředitelství policie skupiny, jež se specializují na tuto problematiku, tyto jsou vysílány na místo, kde ke skutkům se znaky domácího násilí dochází. Zde není rozhodující, zda se jedná v dané chvíli o jednání naplňující znaky přestupku, či zda jsou již naplněny znaky přečinu. Policisté zařazení do této skupiny po příjezdu na místo, kde dochází k tomuto specifickému jednání, si místo „přeberou“ a dále konají dle platných právních norem.

Lze se přiklonit k názoru, že mezi tzv. organizační diskrepancí (nesoulad) lze zařadit fakt, že na území hlavního města Prahy takováto skupina zřízena není. K oznámeným incidentům vyjíždí tzv. „prvosledové“ hlídky Policie ČR, společně s místně a věcně příslušnými policisty ze základních útvarů, kteří posléze celou věc, včetně realizace vykázaní na místě procesně řeší. V takových situacích zejména záleží na každém policistovi, zda je s danou problematikou seznámen, má s ní zkušenosti a zejména zda nemá obavy z případných následků ze svého aplikačního rozhodnutí na místě.

3.1 Legislativní ukotvení fenoménu domácí násilí

Vzhledem ke skutečnosti, že činnost Policie ČR je vždy striktně vymezena účinnou legislativou, nelze se alespoň okrajově nezmínit o legislativním zakotvení popisovaného fenoménu domácího násilí v Českém právním řádu. Rámcově budou demonstrovány legislativní aspekty zkoumané tematické oblasti, která je vymezena ratifikovanými mezinárodními smlouvami a závazky.

Fenomén domácího násilí a jeho přítomnost v ČR přinutil zákonodárce přijmout legislativní úpravy, jež by existenci tohoto sociálně patologického jevu odpovídajícím způsobem reflektovaly. Při tvorbě těchto dokumentů byly samozřejmě vzaty v potaz i mezinárodní smlouvy a závazky, kterými byla Česká republika v době jejich vzniku vázána. Za klíčové lze označit mezinárodní smlouvy vzniklé činností OSN, a to zejména:

- Úmluva proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání
- Úmluva o právech dítěte
- Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen

V souladu s čl. 17 a 18 posledně uvedené úmluvy byl založen **Výbor pro odstranění diskriminace žen** (dále jen „Výbor“), který se stal kontrolním orgánem OSN a kterému je Česká republika povinna pravidelně překládat prostřednictvím generálního tajemníka OSN zprávu o legislativních, soudních, administrativních nebo jiných opatřeních, jež přijala za účelem uvedení zmiňované úmluvy v praxi a současně o pokroku, jenž byl v tomto směru dosažen. K těmto zprávám následně zaujímá výbor stanovisko, které formou doporučení předkládá České republice. Historicky jsou pro nás zejména zajímavá doporučení ze dne 8. srpna 2004, kde vyjadřuje své znepokojení z přetrvávajícího násilí na ženách a dívkách, včetně násilí domácího, jakož i nad skutečností, že domácí násilí zbavuje ženy jednak osobní bezpečnosti ale také přístupu k bezpečnému ubytování. V dalším bodě pak vyžadoval Výbor po České republice, aby věnovala nejvyšší možnou prioritu zavedení komplexních opatření k potírání násilí na ženách v rodině a ve společnosti, aby zajistila stíhání a potrestání takového násilí s potřebnou vážností a rychlostí a aby ženské oběti násilí měly k dispozici okamžité opravné a ochranné prostředky, včetně příkazů o zákazu přiblížení. Zároveň byl vyjádřen požadavek na přijetí zákona o domácím násilí. A právě v tomto okamžiku lze spatřovat jeden z hlavních motivů k přijetí zákona č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím a který se stal hlavním legislativním materiálem

v oblasti ochrany před domácím násilím.²⁶ Dlužno dodat, že česká právní úprava se týká všech známých forem domácího násilí, tedy ne jen toho páchaného na ženách, avšak nelze opomíjet skutečnost, že právě doporučení výboru sehrála svoji významnou roli v přijetí zmiňovaného zákona, neboť podle celé řady dostupných statistik jsou oběťmi domácího násilí nejčastěji ženy, a to až v 95% případů.

Druhým zásadním faktorem působícím na tvorbu legislativy byla Evropská Unie, jejíž součástí je Česká Republika od 1. května 2004. Ta v letech 2000 až 2006 sice nevydala žádný všeobecně závazný legislativní předpis řešící domácí násilí, ale přijala alespoň tři akční programy:

- **Program DAPHNE** – Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 293/2000/ES ze dne 24. ledna 2000, kterým se přijímá akční program Společenství (program Daphne 2000 až 2003) o preventivních opatřeních pro boj proti násilí páchanému na dětech, mladistvých a ženách;

- **Program DAPHNE II** – Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 803/2004/ES ze dne 21. dubna 2004, kterým se přijímá akční program Společenství (2004 až 2008) pro prevenci boje s násilím páchaným na dětech, mladých lidech a ženách a pro ochranu obětí a rizikových skupin (program Daphne II);

- **Program DAPHNE III** – Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 779/2007/ES ze dne 20. června 2007, kterým se na období let 2007–2013 zavádí zvláštní program pro předcházení násilí páchanému na dětech, mladých lidech a ženách a jeho potírání a pro ochranu obětí a ohrožených skupin (program Daphne III) jako součást obecného programu „Základní práva a spravedlnost“.

Za zmínku stojí určitě také to, že v rámci Programu DAPHNE II byl v Praze ve dnech 7-10. ledna 2007 pořádán mezinárodní kongres „Právem proti domácímu násilí“, jehož výstupem bylo doporučení Evropské komisi, aby doporučila všem členským státům Evropské Unie zavést do vnitřních právních řádů mimo jiné **institut vykázání** násilné osoby ze společného obydlí.

²⁶ ČESKO. Parlament České republiky. Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Částka 46/2006 Sb.. Dostupné z WWW: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=135&r=2006>.

3.2 Institut vykázání

Vykázání je legislativně upraveno v aplikaci ustanovení §§ 44 - 47 „zákona o Policii ČR“. Aplikace těchto ustanovení lze použít v případech domácího násilí, kdy lze důvodně předpokládat, že dojde k útoku proti životu, zdraví či zvláště závažnému útoku proti lidské důstojnosti, zejména s ohledem na předchozí útoky. Účelem institutu vykázání není represe, jak se někteří domnívají, ale prevence rozvinutí domácího násilí aplikovaná včasnou intervencí státu a to i bez souhlasu ohrožené osoby na stanovenou dobu (nejdéle 10 dní), po kterou se jí vrací odpovědnost za další osud a dále umožnit ohrožené osobě bez přímého vlivu násilné osoby a za pomoci intervenčního centra zvážit svou situaci, možnost odloučení a poskytnout prostor a informace potřebné k zastavení násilí. Rozhodnutí o vykázání je vydáváno ve správním řízení dle správního řádu a lze jej vydat nezávisle na dalších opatřeních (zadržení, zajištění, umístění na protialkoholní záchytnou stanici, návrh na vazbu atd.), přičemž skutečnost, že bylo rozhodnuto o vykázání, nebrání dalšímu postupu Policie ČR dle trestního řádu či „zákona o Policii ČR“.²⁷ Rozhodnutí o vykázání není postihem za spáchané násilí, jedná se pouze o preventivní opatření k předejití dalšího násilí do budoucnosti.

Obecná kritéria pro vydání rozhodnutí o vykázání jsou:

- předchozí útoky (nutná evidence – zejména počet uskutečněných výjezdů či již hlášených případů se znaky domácího násilí)
- intenzita aktuálních útoků (aktuální situace na místě, kde došlo k DN, stopy a jiné důkazy, informace od ohrožené i násilné osoby, případně svědků)
- reálná hrozba gradace jednání násilné osoby, riziko hrozby dalších útoků po odjezdu policie.²⁸

K samotnému vykázání není potřebný souhlas ohrožené osoby, což znamená, že rozhodující policista může takovéto rozhodnutí vydat i proti její vůli. Ohrožená osoba může jednat pod vědomím či nevědomím strachem z pomsty agresora. Dále zde může sehrávat roli psychická, sociální či ekonomická závislost na násilné osobě. Vykázat násilnou osobu lze z bytu nebo domu společně obývaného s ohroženou osobou a z bezprostředního okolí bytu nebo domu, přičemž rozsah tohoto okolí určí policista vydávající rozhodnutí dle konkrétních podmínek (zahradka, ulice atd.). Vlastnické právo

²⁷ VANGELI, B. Zákon o Policii České republiky. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 178-182. ISBN 978-80-7400-142-0.

²⁸ VANGELI, B. Zákon o Policii České republiky. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 178-179. ISBN 978-80-7400-142-0.

k bytu nebo domu, respektive užívací titul jednotlivých osob nemá na vykázaní vliv. Při vydání rozhodnutí o vykázaní má vydávající policista oznámit aktérům domácího násilí (násilná a ohrožená osoba, popřípadě jejich právní zástupci), že je zahájeno správní řízení. Poté ústně vyhlásit náležitost rozhodnutí, zejména kdo a odkud je vykázan a na základě jakého zákonného ustanovení, přičemž je povinen toto rozhodnutí odůvodnit. Rovněž je povinen násilnou osobu poučit o opravném prostředku. Dále pak je povinen předat násilné i ohrožené osobě poučení a potvrzení o vydání rozhodnutí. Postup je upraven závazným pokynem Policejního prezidenta č. 166/2009 a dále v Metodické příručce č. 1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykázaní, kterými se stanoví postup příslušníků Policie České republiky v případech domácího násilí. Když je vydáváno rozhodnutí o vykázaní násilné osoby, je pořad prvotním zájmem Policie zabránění bezprostředního násilí v jakékoliv jeho formě. Proto je doporučován empatický přístup k oběti a asertivní přístup k násilné osobě. Po celou dobu vydávání rozhodnutí, však musí být zřejmé, že policisté vydávající rozhodnutí jednají v mezích zákona k obnovení právního stavu a nikomu nestraní. Rozhodnutí o vykázaní lze vydat i v nepřítomnosti násilné osoby,²⁹ přičemž podmínky vydání jsou obdobné jako při vydání rozhodnutí o vykázaní s tím rozdílem, že rozhodnutí je pak vůči násilné osobě účinné od okamžiku, kdy se vykázaná osoba o vydání rozhodnutí dozví. Při vydávání rozhodnutí o vykázaní si rozhodující policista zajistí účast nezúčastněné osoby, vyjma případů, kdy rozhodnutí nesnese odkladu. Po vydání rozhodnutí o vykázaní policista odebere vykázané osobě klíče od obydlí, umožní vykázané osobě, aby si sbalila věci osobní potřeby (oděv, doklady, léky atd.). Dále pak vyžádá od vykázané osoby kontaktní údaje důležité pro doručení rozhodnutí a pro další účely případného trestního řízení či řízení o přestupku. Dále policista násilné osobě předá seznam ubytovacích zařízení. Rovněž násilnou osobu poučí o následcích nerespektování rozhodnutí o vykázaní a hrozbě trestního stíhání z trestného činu Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázaní dle ustanovení § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Po opuštění obydlí vykázané osoby policista poučí oběť, předá jí kontaktní letáčky a písemnosti s kontakty na odborníky z řad neziskových organizací a státních institucí. Do 24 hodin je pak policista povinen ústní rozhodnutí o vykázaní vyhotovit v písemné podobě, které poté doručí jak oběti, tak i násilníkovi. Dále do 24 hodin vyrozumět místně příslušné Intervenční centrum, které ohroženou osobu kontaktuje a navrhuje další řešení problému domácího násilí (např. návrh na předběžné

²⁹ VANGELI, B. Zákon o Policii České republiky. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 178-182. ISBN 978-80-7400-142-0.

opatření). Pokud jsou v partnerském vztahu děti, Policie ČR vyrozumí Orgán sociálně právní ochrany dítěte. Pokud je ve věci dáno podezření z trestného činu zahájí úkony trestního řízení pro podezření z konkrétního trestného činu, popřípadě zahájí řízení o přestupku. Po vydání rozhodnutí o vykazání násilné osoby provádí kontrolu dodržování uvedeného rozhodnutí.³⁰

3.3 Postup na místě činu – aplikační praxe

Policisté zařazení ve výkonu přímé bezpečnostní povahy v rámci konkrétních služeb PČR jsou z pravidla první, kteří se s případy domácího násilí setkávají a proto profesionální a do jisté míry i jednotný přístup těchto policistů je klíčový pro další vývoj pomoci oběti a zásadně ovlivní jejich přístup k řešení vzniklé situace. Pokud již v počátku oběť domácího násilí nabude dojmu, že se může na Policii České republiky s důvěrou obrátit, bude patřičně informována o tom, že se její problém dá řešit v součinnosti s neziskovými organizacemi a dalšími orgány státní správy, má pozitivní vliv nejen na její sebevědomí, ale i na další členy rodiny a v nemalé míře i na další jednání agresora. První krok bývá většinou nejdůležitější, protože se v drtivé míře jedná o latentní skutky, které mohou trvat i několik let. Každý policista, který je vyslán k incidentu se znaky domácího násilí, je vybaven písemnostmi (různými letáky a kartičkami), které jsou vypracovány odborníky, jak z řad policie, tak neziskových organizací, na kterých jsou přehledně zpracovány organizace, které pomáhají oběti domácího násilí, a současně má být policista také seznámen s univerzálním návodem, jak v dané věci postupovat. Tyto písemnosti jsou pak na místě předány oběti domácího násilí, čímž je zvyšována její informovanost v dané problematice. První kontakt s policisty a dále pocit ze zákroku policistů na místě je tak velice důležitý pro další vývoj domácího násilí. Důležité je, aby zákrok proti agresorovi byl zákonný a dostatečně razantní. Policista ve svém jednání musí zohledňovat faktory psychologické, sociální, ekonomické, ale i např. respekt oběti k policistům, ovlivnění alkoholem či jinou návykovou látkou atd. Všechny tyto faktory zkušeně vyhodnotit a poté zvolit přiměřený postup, který ponese jak prvky zákonnosti, tak i prvky sociálního pracovníka, kterému nejde jen o potrestání pachatele, ale i o vyřešení životní situace a zabránění dalšímu násilí. Postupy policistů na místě, kde dochází k domácímu násilí, většinou vycházejí z individuálních zvláštností jednotlivých případů, a proto je obtížné vytvořit obecný manuál, který by byl vždy tím nejlepším a jediným správným. Hlavním

³⁰ VANGELI, B. Zákon o Policii České republiky. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 188-189. ISBN 978-80-7400-142-0.

a primárním úkolem policistů na místě je především zastavení násilí a zabránění dalšímu násilí. Dále pak zajištění bezpečí ohrožené osobě.

Policisté vnější služby po provedení prvotních úkonů na místě události vyhodnotí, zda se ve věci jedná o podezření z přečinu nebo přestupkového jednání. Ideální by bylo, kdyby na tuto úzce specializovanou problematiku vyjížděli policisté, jejichž hlavní činnosti by bylo domácí násilí a s tím související protiprávní jednání. Policisté, zařazení na základních útvarcích, jsou tzv. „universální vojáci“, kteří by měli na místě provést prvotní a neodkladné úkoly, směřující k bezprostřední ochraně života, zdraví a majetku.

Policisté základních útvarců, zpravidla v dvoučlenné hlídce, před příjezdem na místo, kde došlo k domácímu násilí, by měli mít co nejvíce informací o historii domácího násilí, popřípadě o jejím vývoji a o provedených opatřeních z minulosti. Rozdělené role a domluvený postup, s ohledem na osobnostní předpoklady policistů (empatie, vstřícnost, zkušenosti atd.), který člen hlídky bude jednat s obětí a který bude jednat s agresorem. Je zapotřebí si dále uvědomit, že hlavním a primárním úkolem policistů na místě je především zastavení násilí a zabránění dalšímu násilí. Dále pak zajištění bezpečí ohrožené osoby. Z těchto důvodů doporučeným postupem na místě, kde došlo k domácímu násilí, což bývá zpravidla byt nebo dům, je agresora a oběť rozdělit a jednat s každým odděleně. Po příjezdu na místo je zapotřebí, aby zakročující policisté vstoupili do obydlí, ve kterém k domácímu násilí došlo. K tomuto vstupu postačuje souhlas, kterékoli osoby, jenž byt nebo dům obývá bez ohledu na to, zda je majitelem. Jelikož od přivolání Policie do jejího příjezdu může mít jednání agresora jakékoliv podoby je zapotřebí, aby policisté vstoupili do domu a zhodnotili komplexně celou situaci. Může například dojít k tomu, že v době od přivolání pomoci týranou osobou, tuto agresor výhrůzkami přinutí neotvírat, nebo že oznamovatelem události je jiná osoba, např. soused. V těchto případech je doporučená taktika vysvětlit osobám na místě jednání se znaky domácího násilí, že pokud Policie ČR byla již na místo přivolána, musí se policisté přesvědčit, že je vše v pořádku, pokud ano, hned policisté z místa odjedou. Na vstupu je zapotřebí vždy trvat. Pokud v době příjezdu na místo incidentu násilí stále trvá, je nutné ze strany Policie využít jakýchkoli zákonných prostředků k bezprostřednímu zabránění násilí. Došlo-li ke zranění osob, je nutné neprodleně zajistit lékařské ošetření. Pokud byly k útoku použity zbraně, je nutné pro účely trestního řízení a dalšího dokazování tyto zbraně ze strany Policie ČR na místě zajistit. V případě, že jsou na místě nezletilé děti, zjistit jejich psychický stav, a při podezření ze špatného duševního stavu na místo přivolat orgán sociálně-právní ochrany dětí, který zajistí další opatření. Pokud se na místě nachází jak agresor, tak i oběť, je nutné je od sebe oddělit. Oběť se zpravidla v přítomnosti násilné

osoby bojí mluvit, neboť má strach z možné odplaty. Policie by v případech domácího násilí měla postupovat razantněji než u jiného protiprávního jednání a to především z preventivních důvodů a z důvodu získání důvěry oběti v tuto instituci. Jsou-li po zhodnocení všech aspektů případu se znaky domácího násilí dány zákonné podmínky k omezení osobní svobody agresora (zajištění³¹, zadržení³², umístění do protialkoholní záchytné stanice atd.), je doporučovaným postupem tyto oprávnění bezesbytku využít a tím alespoň na čas oddělit násilnou osobu od oběti. Jsou-li splněny všechny zákonné podmínky (opakovanost, vzrůstající intenzita, vztah mezi násilnou osobou a agresorem atd.) policista na místě rozhodne o dalším postupu. Bylo by ideální na místo v této chvíli přivolat pracovníka skupiny domácího násilí, který by si případ převzal. V Praze skupiny specializované na problematiku domácího násilí nejsou zřízeny, tedy vše zůstává v kompetenci základních útvarů. V případě, že jednání na místě přímo naplňuje skutkovou podstatu přečinu, na místo vyjíždí Služba kriminální policie a vyšetřování (dále jen „SKPV“), konkrétně stálá výjezdová skupina, která si po zjištění skutkového stavu věc na místě převezme nebo ještě zaukoluje zasahující policisty k doplnění dalšího šetření k následnému předání. Vyhodnocení dané situace na místě je velice subjektivní, proto se někdy v praxi stává, že základní útvar zpracuje celý skutek a následně předá hotovou věc k realizaci na „SKPV“.

Zakročující policisté by měli vždy pečlivě uvážit celou situaci a pro zajištění vlastní bezpečnosti a bezpečnosti všech přítomných osob, v případě jakékoliv trvající agrese přivolat na místo posily. Je nutné si uvědomit, že domácí násilí a obecně násilná trestná činnost je doprovázena velkou mírou emotivity často způsobenou selháváním v partnerském vztahu. Emoce vystupňované na maximální možnou míru jsou pak v afektu doprovázeny neúměrně velkou fyzickou silou, která může být podpořena pozitivním alkoholem nebo jiných omamných a psychotropních látek. Dále je nutné, aby se policisté nespokojili pouze s tvrzením přítomných osob a při pohybu na místě si všímali každé indicie, která může odhalit, zda na místě došlo k domácímu násilí (rozbité zařízení bytu či domu, stopy po zápase, stopy krve atd.). Po skončení služebního zákroku na místě, policisté vždy vyhotoví a řádně zpracují tzv. Úřední záznam o výjezdu k případu se znaky domácího násilí. Do tohoto záznamu uvedou všechny důležité skutečnosti, které byly na místě skutku zjištěny. Tento záznam napíše i v případě zdánlivě mírné formy projevů

³¹ VANGELI, B. Zákon o Policii České republiky. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 129-138. ISBN 978-80-7400-142-0.

³² DRAŠTÍK, A., FENYK, J. A KOLEKTIV Trestní řád. Praha: Wolters Kluwer, 2017. § 76. 2552 s. ISBN 978-80-7552-600-7.

domácího násilí (ojedinělé slovní útoky, urážky, vyhrožování). Takovýto úřední záznam pak může v budoucnu sloužit jako podklad pro rozhodnutí o vykázání. V rámci zájmové historické retrospektivy empirických zkušeností zpracovatele práce lze zaznamenat i případy z aplikační praxe, kdy jsou známy případy projevů domácích násilí, které však nebyly ze strany Policie ČR nijak zadokumentovány a po zavedení institutu vykázání nebylo tento možné v praxi aplikovat, neboť historie domácích násilí nebyla nikde evidována, ačkoliv Policie ČR v minulosti mezi partnery několikrát zasahovala.

3.4 Řízení jako klíčová činnost na cestě k efektivnosti

O incidentu se znaky domácích násilí se policie dozvídá z oznámení na krizovou linku 158, kde operátor přijme oznámení, zjistí informace od oznamovatele a tyto předá prvosledové hlídce a zároveň místně a věcně příslušnému základnímu útvaru, které na místo také vysílá svou hlídku. Ještě před příjezdem na místo incidentu by měla mít hlídka nejen prvotní informace od operátora z L. 158, ale i informace o rodině, kam jede, tedy, zda se jedná o první incident, zda jsou na místě přítomny nezletilé osoby, jaká je minulost účastníků incidentu (trestní či přestupkové delikty, závislosti), zda útočník je držitelem zbrojního průkazu a zda vlastní zbraň.

Při příjezdu na místo v první řadě zastaví probíhající násilí a zajistí bezpečí ohrožené osoby. Oddělí ohrožené osoby od násilné osoby, pokud možno do oddělených místností, aby spolu nemohli komunikovat a neviděli na sebe. Násilná osoba tím ztrácí kontrolu nad ohroženou osobou. Ohrožená osoba se v přítomnosti násilné osoby zpravidla bojí mluvit, protože má strach z případných následků, pokud by policistům sdělila skutečný stav. Následně zasahující hlídka poskytne v případě zranění první pomoc, případně přivolá záchrannou službu k dalšímu ošetření zraněné osoby. Na místě komunikuje s ohroženou i násilnou osobou a zjišťuje skutečný stav věci, zaměřuje se nejen na současný incident, ale zajímá se i o to, co incidentu předcházelo, zda je opakovaný. V případě, že hlídka na místě má podezření, že se jedná o domácí násilí, vyžádá si cestou operačního střediska policistu z místně a věcně příslušného základního útvaru, který je dle platných interních aktů řízení oprávněn ve věci možného domácího násilí dále konat, tedy policista v páté a vyšší tarifní třídě. Tento policista si po příjezdu na místo, zjistí od zasahující hlídky všechny známé informace, tzv. „dovyslechne“ oběť, agresora, případné svědky. Na místě zpracuje tzv. tiskopis „SARA DN“, který mu pomůže zjistit, zda jde o jednání, které naplňuje znaky domácího násilí či nikoliv. Dle

zjištěného skutkového stavu, ve věci na místě rozhodne. V případě, že jsou na místě dány důvodu omezení osobní svobody násilné osoby, zasahující policista těchto důvodů využije. Rozhodne, zda jsou zde dány důvody vykazání, pokud ano, na místo přivolá kolegu ve vyšší tarifní třídě, který je dle interních aktů řízení oprávněn vykazání provézt. Ohroženou osobu vždy informuje o dalším postupu ve věci, co bude následovat a na co se má oběť připravit, dále jí předá kontakty na pomáhající organizace, kde ohrožená osoba může vyhledat další pomoc, týkající se hlavně psychologických, sociálních a právních služeb.

O každém výjezdu na incident se znaky domácího násilí je zakročující hlídka PČR povinna obligatorně zpracovat Úřední záznam o výjezdu k incidentu se znaky domácího násilí.

Chyby, kterých se zasahující policisté nejčastěji dopouštějí, jsou:

- nemají prvotní informace o místě a zúčastněných osobách
- osoby nerozdělí
- neumí nebo nezvládnou komunikaci jak s ohroženou, tak s násilnou osobou
- špatně vyhodnotí informaci na místě, nevyplní nebo chybně vyhodnotí dotazník SARA DN
- místo vykazání agresora doporučí odchod oběti ke známým nebo rodině

Výše uvedené chyby mohou vézt k tomu, že k výjezdu bude zpracován pouze úřední záznam, ve kterém bude konstatováno, že se účastníci pouze nepohodli, nikdo nic nechce hlásit, tudíž se zde nejedná o podezření z trestného činu ani přestupku a případ bude uložen na místním oddělení k případnému dalšímu využití.

Pokud by k tomuto přeci jenom došlo, je velice důležité, aby zástupce vedoucího nebo vedoucí, který přebírá od stálé služby nápad trestné činnosti, věc přehodnotil, zaúkoloval zpracovatele, aby ve věci provedl důkladné šetření a dále konal. Vzniklé nedostatky se zasahujícími policisty důkladně probral a vše zobecnil na služebním srazu, kterého se zúčastňují všichni policisté útvaru. Pokud se následným šetřením potvrdí podezření z trestného činu Týrání osoby žijící ve společném obydlí dle ustanovení § 199 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**trestní zákoník**“), vedoucí nebo jeho zástupce domluví předání spisového materiálu vyšetřovateli na „SKPV“. Ten provede další nezbytné úkony a šetření, pachateli sdělí obvinění ze spáchání trestného činu a poté věc předá příslušnému soudu. Pokud se provedeným šetřením nepotvrdí podezření z přečinu, postupuje se dle zjištěného skutkového stavu a to řízením o přestupku.

Ideální by bylo, když by věc dokumentovali a následně šetřili stejní policisté, kteří jsou v daném tématu odborníky, se zaměřením pouze na tuto problematiku a ne policisté základního útvaru, kteří šetří veškerou trestnou činnost v rámci jim příslušného území, například krádeže, podvody, poškozování cizí věci, výtržnictví apod.

Doporučené postupy pro jednání s ohroženou osobou:

Pro policisty, kteří s případy domácího násilí nemají zkušenost, chování oběti může být málo pochopitelné a zmatené. Je velmi důležité s takovou osobou správně jednat, aby nedošlo k sekundární viktimizaci, způsobené nevhodným chováním a netaktním přístupem. Čírtková³³ uvádí zásady správné komunikace s obětí domácího násilí. Rozlišuje verbální a nonverbální komunikaci.

Nonverbální komunikace podle Čírtkové³⁴ zahrnuje následující kroky:

Zrakový kontakt

Oběť má tendenci se zrakovému kontaktu spíše vyhýbat. Doporučuje se proto, aby se policista sám pokusil navázat zrakový kontakt, a to tak, že se bude dívat zpříma, neuhýbat pohledem při pokládání otázek. Podle Čírtkové³⁵ zrakový kontakt zlepšuje celkovou komunikaci, a tím dopomáhá zvýšit kvalitu odpovědí oběti.

Držení těla (postura)

Zakročující policista by měl kontrolovat své držení těla, zejména když hovoří oběť. Není vhodné se odklánět, nahýbat trup směrem od oběti, jelikož naznačuje odstup, nechuť nebo averzi ze strany policisty vůči poškozené osobě. Také zcela vzpřímený postoj, vzpřímená či mírně vzad držená hlava signalizuje odtažitost a neosobní jednání. Podle Čírtkové³⁶ tyto spontánní a bezděčné prvky chování působí na oběť nepříznivě, velmi citlivě je registruje. Je potřeba vnímat reakce oběti a přizpůsobovat tomu držení těla.

³³ ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. 4. vydání. Praha: Portál, 2004. s. 206-208. ISBN 80-7178-931-3.

³⁴ ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. 4. vydání. Praha: Portál, 2004. s. 206-208. ISBN 80-7178-931-3.

³⁵ ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. 4. vydání. Praha: Portál, 2004. s. 206. ISBN 80-7178-931-3.

³⁶ ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. 4. vydání. Praha: Portál, 2004. s. 207. ISBN 80-7178-931-3.

Vzdálenost (proxemika)

Čírtková³⁷ dále uvádí, že optimální vzdálenost mezi zakročujícím policistou a obětí neexistuje. Vše záleží na té dané situaci, na osobnosti zúčastněných. Se vzrůstající vzdáleností se u oběti zvyšuje pocit jakési „oficiálnosti“, formálnosti a neosobnosti jednání. I v tomto je potřeba se řídit reakcemi oběti - policista by tedy měl umožnit oběti, aby si samá zvolila vhodnou pro ni vzdálenost. To samé platí také pro doteky.

Verbální komunikace se dle Čírtkové³⁸ skládá z:

Paralingvistiky

Je vhodné, aby zakročující policista při jednání s obětí kontroloval hlasitost, rychlost a rytmus svého hlasového projevu. Oběť se cítí klidněji, když s ní policista mluví tlumeným hlasem, ne příliš rychle a s delšími přestávkami mezi jednotlivými otázkami. Vyvolává to dojem ohleduplnosti a trpělivosti.

Aktivního naslouchání

- Zakročující policista by měl zaujmout pozici pozorného posluchače, když hovoří oběť. Řada technik tento dojem pomůže umocnit: např. shrnování a empatické mlčení
- shrnování: jde o zopakování podstatných bodů sdělení, které policista zrovna vyslechl. Vhodné je shrnutí zakončit širokou otázkou, např.: „Porozuměl jsem Vám správně?“ či „Je to tak?“
- empatické mlčení: vzhledem k tomu, že oběť bývá po deliktu domácího násilí často zmatená, potřebuje čas, aby si srovnala myšlenky a vyjádřila správně smysl situace. Je potřeba proto oběti poskytnout dostatečný prostor k tomu, aby takto učinila. Dále by policista měl podle Čírtkové³⁹ utlumit přirozenou tendenci přeformulovat otázku v případě, pokud oběť neodpovídá okamžitě.

Osobního vyjadřování:

- Zakročující policista při komunikaci s obětí by měl používat osobní formulace, např.: „Mám pocit, že...“, „Myslím si...“. Naopak úřední a formální věty: „Je

³⁷ ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. 4. vydání. Praha: Portál, 2004. s. 207. ISBN 80-7178-931-3.

³⁸ ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. 4. vydání. Praha: Portál, 2004. s. 206-208. ISBN 80-7178-931-3.

³⁹ ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. 4. vydání. Praha: Portál, 2004. s. 207. ISBN 80-7178-931-3.

stanoveno“ či „Bylo by dobré“ by měly jít v tomto případě stranou. Osobní vyjadřování totiž umocňuje dojem zájmu a účasti.

Vyjádření samozřejmého:

Jednající policista by měl sdělovat i skutečnosti, které považuje za samozřejmé. Jde především o ujištění oběti, že jeho úkolem pomoci oběti, že ji nic nehrozí apod. Tyto výroky pomohou přispět k uklidnění oběti, která je emocionálně rozrušená. Čírtková⁴⁰ uvádí např. techniku „čtení myšlenek“, která je často využívaná zkušenými policisty, kteří již v minulosti zakročovali u obdobných situací. Jde o spontánní objasňování věcí, na které se, většina obětí zpravidla ptá.

Vyjadřování pocitů:

Policista musí být sice nestranný, přesto z psychologického hlediska je rozdíl mezi nestranným a neosobním přístupem. Policista smí sdělit určité pocity, kterými potvrdí svou roli citlivého a pomáhajícího profesionála. Např. výrok „Je mi líto, co se Vám stalo“ je v tomto případě velmi vhodný. Jsou však situace, kdy se policista musí dotázat na věci pro oběť trapné a nepříjemné. Už samo konstatování tohoto faktu pomůže nepříjemné pocity a nastolit komunikaci mezi policistou a obětí: „Nyní Vám musím položit několik nepříjemných otázek. Není jich však moc, budu postupovat šetrně“.

Doporučené postupy pro jednání s ohroženou osobou:

Čírtková⁴¹ uvádí obecné zásady jednání s násilnickou osobou či agresorem. Základním kamenem pro jednání s takovou osobou je vzdát se očekávané role „soupeře“. Tímto násilnická osoba je nucená k myšlenkové reorientaci - „Člověk, který přemýšlí o situaci, ve které se ocitl, již nepostupuje ryze emocionálně a zpravidla u něj klesá i původní vyladění na spontánní, afektivní (nepromyšlenou) agresi vůči zakročujícím policistům.“⁴² Dle Čírtkové⁴³ by policisté měli umět zvládat následující techniky, tlumící agresi:

- Sebeovládání, tedy pevné rozhodnutí zdržet se protiagrese
- Empatie čili umění vcítit se do rozpoložení násilnické osoby

⁴⁰ ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. 4. vydání. Praha: Portál 2, 2004. s. 208. ISBN 80-7178-931-3.

⁴¹ ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. 4. vydání. Praha: Portál 2, 2004. s. 253. ISBN 80-7178-931-3.

⁴² ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. 4. vydání. Praha: Portál 2, 2004. s. 253. ISBN 80-7178-931-3.

⁴³ ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. 4. vydání. Praha: Portál 2, 2004. s. 253. ISBN 80-7178-931-3.

- Komunikativní dovednosti, tedy schopnost použít řeč jakožto psychologický nástroj k ovlivňování násilnické osoby

Jak je napsáno výše, domácí násilí je natolik zvláštní delikt, že ne vždy bývá pro policisty snadné správně uchopit situaci, vůbec se v celkovém příběhu vyznat, pochopit, kdo je skutečným agresorem a kdo obětí. Dle zákonných instrukcí je důležité osoby zúčastněné v situaci domácího násilí vyslechnout odděleně. Výslech samozřejmě musí být veden tím způsobem, aby policista získal co nejvíce potřebných a pravdivých informací. Situace domácího násilí jsou však obecně natolik vypjaté, že jednání s oběma stranami je velmi stresující a komplikované. V případě násilné osoby výslech může komplikovat především agrese. Čírtková⁴⁴ uvádí postup při komunikaci tlumící agresi a rozčleňuje ho do tří důležitých kroků:

- Aktivně naslouchat
- Klást otevřené otázky
- Argumentovat a prosazovat věcná hlediska

První krok, tedy aktivní naslouchání zahrnuje tři funkce: účinek ventilu, vzbuzování empatií a nakonec to podstatné, tedy získávání informací. Čírtková⁴⁵ uvádí, že při setkání s agresorem aktivní a okamžitá reakce není vhodná. Hlavní je správně se zorientovat v události a získat vhled do situace. Přičemž orientační fáze by měla být velmi krátká. Výše uvedené tři funkce aktivního naslouchání policistům pomáhají přesně v těchto prvotních reakcích a krocích:

První funkce aktivního naslouchání, tedy účinek ventilu. Pomáhá zvládnout první vlny agresivního chování jedince, dokud ještě není utvořen kontakt, tedy jde o komunikaci dvou navzájem cizích osob. Čírtková⁴⁶ říká, že agrese je spojená s fyziologickými pochody člověka - emocionální přetlak tlačí na odreagování. U osob bez psychopatologických změn obvykle výbuch vzteku nebo agrese nepřekračuje jednu minutu. Dodrží-li policista minutový interval v pozici aktivního naslouchání, mělo by dojít k odlivu akutního agresivního potenciálu.

⁴⁴ ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. 4. vydání. Praha: Portál 2, 2004. s. 253. ISBN 80-7178-931-3.

⁴⁵ ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. 4. vydání. Praha: Portál 2, 2004. s. 253. ISBN 80-7178-931-3.

⁴⁶ ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. 4. vydání. Praha: Portál 2, 2004. s. 253. ISBN 80-7178-931-3.

Druhá funkce aktivního naslouchání - vzbuzování sympatií. Kdy Čírtková⁴⁷ tuto funkci označuje termínem „efekt dobrého posluchače“. Podle ní nejde o vědomý úsudek, nýbrž o intuitivní postřeh. Násilná osoba pocitově vnímá, že je ona i její slova jsou brána vážně. V tomto bodě může policista pocítit, že apriorně negativní, nepřátelské vyladění situace ztrácí na intenzitě. Naopak vzniká prostor pro nástup svým způsobem pozitivních pocitů a sympatií.

- Poslední funkcí aktivního naslouchání je získávání informací. Protože sdělení pronesená v situaci silného duševního a citového rozrušení obvykle obsahují informace důležité pro následující postup jednání, např. jaké motivy byly spouštěčem útočného jednání, čeho se osoba obává atd. V této fázi aktivního naslouchání tedy policista získává informace potřebné pro další krok komunikace s násilnou osobou, tedy kladení otevřených otázek.

Druhý krok, tj. kladení otevřených otázek má za účel odbourání agresivního naladění a zklidnění násilné osoby. Zklidnění znamená, že rozjitřené emoce postupně vyprchávají, klesá vnitřní napětí, fyziologické parametry, tedy krevní tlak, dýchání apod. se vracejí do normálních hodnot. Ryze emocionální režim fungování psychiky končí, naopak se vrací převaha racionálního uvažování nad city. Kladením otevřených otázek policista docílí právě zmíněného zklidnění situace. Dotazováním totiž signalizuje násilníkovi svůj zájem o věc a ochotu zabývat se jeho problémem. Navíc položené otázky násilníka nutí znovu a tentokrát lépe formulovat to, co sděloval zbrkle a pod tlakem na počátku komunikace. Navrací se k věcnosti, jelikož je nucen zapojit svůj myšlenkový aparát. Čírtková⁴⁸ upozorňuje, že zklidňující účinek dotazování tkví ve vhodné formulaci otázek. Otázky musí být položeny tím způsobem, aby dotazovanému umožnily volné vyjadřování prožívaných citů. Tedy jde o jakési „vylití srdce“, po kterém nastupuje úleva a uvolnění. Široké otázky v daném případě slouží jako ventil pro redukci emocionálního přetlaku. Čírtková⁴⁹ uvádí několik zásadních doporučení pro kladení otevřených čili širokých otázek:

- je třeba se vyvarovat provokacím, tedy prvkům verbální a nonverbální komunikace, které by eskalovaly agresi.

⁴⁷ ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. 4. vydání. Praha: Portál 2, 2004. s. 253. ISBN 80-7178-931-3.

⁴⁸ ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. 4. vydání. Praha: Portál 2, 2004. s. 254. ISBN 80-7178-931-3.

⁴⁹ ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. 4. vydání. Praha: Portál 2, 2004. s. 254. ISBN 80-7178-931-3.

- je třeba kontrolovat silu hlasu. Techniky tlumící agresi tkví v potlačení přirozené potřebě „překřičet“ oponenta a důsledně usilovat o slabší hlasitost. Je velmi pravděpodobné, že oponent se přizpůsobí.
- je potřeba stimulovat osobu k hovoru. Nelze tedy nechávat komunikaci v rovině „ano - ne“.
- také je potřeba opatrně zacházet se slovem „proč“. Valná většina lidí ve stavu silného duševního rozrušení a rozčilení není schopná racionálně odůvodnit své citové výlevy ani příčiny svého prožívaného vzteku. Vhodnější jsou v takových situacích dotazy na podnět nebo na záminku- např. kvůli čemu se chováte tak podrážděně?
- Na závěr je potřeba shrnout nejdůležitější získané informace formou otázky. Pokud byl dosavadní postup úspěšný a pomocí uvedených technik se podařilo zklidnit násilníka, je vhodné shrnout nejdůležitější body jeho líčení. Shrnutí je jakýmsi přechodem k dalšímu kroku komunikace.

Třetím krokem v komunikaci s násilníkem je argumentace a prosazení věcných hledisek:

- V tomto bodě se uplatňují zásady účinného policejního jednání. Po útlumu agresivních projevů vzniká prostor pro jednání více méně blízké bezkonfliktním okolnostem. Důležitým bodem argumentace je akceptace argumentů oponenta, a to těch, které jsou oprávněné a srozumitelné. Je velmi málo pravděpodobné, že subjektivní výklad osoby neobsahuje zhora nic, s čím by se nedalo souhlasit. Poté je třeba oponentu předložit objektivní pohled na věc a uvést do rozhovoru policejně relevantní úvahy. Je potřeba informovat, že zákon na takové chování a počínání vůči oběti pohlíží jako na protiprávní delikt, s čímž jsou spojené určité postupy, které je potřeba nyní dodržet. Je potřeba důrazně, ale klidně říct, že není cesta, jak se těmto postupům vyhnout, a že by bylo nejlepší pro všechny zúčastněné, aby se v nastalé situaci chovali klidně a drželi se poskytovaných instrukcí.

4 Empirická část práce – realizace a výsledky

4.1 Teoretická východiska

Oblast domácího násilí není v současnosti, z pohledu činnosti Policie ČR, zpracována do formy jednotné a závazné metodiky, což s sebou přináší celou řadu komplikací při jeho řešení. Často se tak lze setkat s tím, kdy totožná situace na místě činu je jednou optikou shledávána jako jednání mající charakter přestupku, druhou pak jako trestný čin. Tyto situace, způsobené absencí plošně platného závazného pokynu, mají negativní dopad zejména na oběti domácího násilí, ale současně jsou i překážkou na cestě k prevenci tohoto sociálně patologického jevu. Z informací získaných v rámci interdisciplinárních setkání, k nimž jsou zástupci Policie ČR pravidelně zváni, je zjevné, že nejednotný postup Policie ČR vnímají negativně i pracovníci neziskových organizací, kteří se problematikou domácího násilí zabývají. Odhalení nejslabších míst v činnosti Policie ČR je tak prvním a nutným krokem ke zlepšení fungování celého systému řešícího tento sociálně patologický jev.

4.2 Cíle a úkoly empirického průzkumného šetření

Cílem kvalitativně orientovaného empirického průzkumného šetření bude odhalit, jaká jsou slabá místa současného modelu řízení subjektů v rámci řešení problematiky domácího násilí. Výzkumným úkolem bude: Zjistit kritický názor odborníků ze spolupracujících organizací na činnost Policie ČR v rámci řešení případů domácího násilí. Empirické šetření bude realizováno formou polostrukturovaného rozhovoru s vybranou skupinou respondentů z řad spolupracujících organizací.

4.3 Specifikace průzkumného vzorku oslovených respondentů

Pro účely empirického šetření byli vybráni zástupci spolupracujících organizací, řešících problematiku domácího násilí. S ohledem na limitní rozsah této práce a s ní spojenou časovou dotaci, bylo nutno ze souboru těchto organizací vybrat maximálně tři

organizace, kdy pro dosažení co nejvyšší možné míry validity šetření byla kritéria výběru taková, aby se ve finálním souboru objevily tři co nejvíce odlišné organizace. Zástupci těchto organizací pak byli voleni tak, aby byly zastoupeny tři nejčastější pozice (psycholog, právník a terénní pracovník) a současně aby mezi respondenty byli ženy i muži.

Výsledný výzkumný vzorek byl vybrán následovně:

- **Respondent č. 1**, muž, 35let, psycholog, 8 let působící na plný úvazek v organizaci většího typu s pobočkami v různých částech ČR. Pravidelně se účastní interdisciplinárních setkání, má bohaté zkušenosti s terénní činností a spoluprací s PČR.
- **Respondent č. 2**, žena, 42 let, právnička, 4 roky působící na plný úvazek v organizaci malého typu se zaměřením na práci s oběťmi DN. S terénní prací v součinnosti s PČR má zkušenosti pouze dílčí,
- **Respondent č. 3**, žena, 52 let, terénní pracovnice / terapeutka, více než 10 let působící na plný úvazek v organizaci většího typu. Bohaté zkušenosti se spoluprací s PČR.

4.4 Analýza průzkumných vzorků

Původně zamýšlený průzkumný nástroj ve formě **narativního rozhovoru** byl po prostudování odborné literatury a zvážení jeho průzkumných možností nahrazen jiným, pro účely empirického šetření realizovaného mezi odborníky na danou problematiku, vhodnějším. S ohledem na skutečnost, že empirické průzkumné šetření je povahy kvalitativní, byla jako průzkumný nástroj volena metoda **polostrukturovaného rozhovoru**. Tato metoda patří mezi nástroje sociologického průzkumu a nalézá se mezi dvěma základními druhy rozhovorů – narativním a strukturovaným. Její přirozenou výhodou je možnost změny pořadí otázek, či přidávání dalších. Pro účely těchto rozhovorů bylo vypracováno stručné schéma s tématy, které měly být prodiskutovány a tím dodržena linie rozhovoru. Při tvorbě schématu bylo autorem postupováno následujícím způsobem:

1. Definoval obecné téma a k němu přiřadil okruhy otázek
2. Jednotlivá témata uspořádal podle logického pořadí a důležitosti
3. Zformuloval otázky

4. Promyslel si případné hloubkové otázky.

Při tvorbě otázek byly upřednostněny otázky s otevřeným koncem, tedy otázky, na něž musí respondent poskytnout komplexní odpověď. Současně byly tyto otázky chápány spíše jako prostředek k udržení žádoucí linie rozhovoru, než jako neměnná struktura. Důvodem pro toto pojetí byla skutečnost, že autor dává přednost autentickému popisu situace před prostou odpovědí na předem vyprofilovanou otázku. Tím je dosaženo co nejvyšší míry autenticity a validity.

Otázky, které byly do rozhovorů zapracovány, byly cíleny na konkrétní aspekty zkoumané problematiky. Jejich umístění v rozhovoru bylo záměrně vybráno až v druhé polovině rozhovoru, aby respondent podle nich neformoval své další odpovědi.

Připravené otázky:

1. Zkuste prosím doplnit následující větu podle Vašeho názoru: **Při řešení případu domácího násilí, je nejdůležitější...** *Tato otázka si klade za cíl zjistit, kde je podle kolegů z neziskových organizací klíčový bod, či činnost v řešení dané problematiky. Zjištěné informace se následně porovnají s prioritními aspekty u PČR.*
2. Na řešení domácího násilí se podílí celá řada vzájemně spolupracujících subjektů. Zamyslete se nad jejich účastí v tomto procesu a zkuste jim **přiradit míru odpovědnosti za výsledek** ve vztahu k postižené osobě a společnosti. Svůj názor zkuste, prosím, vyjádřit procenty. *Tato otázka zjišťuje názor respondentů jak na jejich vlastní vliv na výsledek, tak i na míru vlivu ostatních spolupracujících organizací. Zjištěné informace pomohou objektivně nahlédnout na leckdy zkreslený názor o vlastní důležitosti.*
3. Zkuste, prosím doplnit následující větu: **Podle mé zkušenosti je nejslabším bodem řešení domácího násilí...** *Tato otázka zjišťuje konkrétní názory na slabá místa v systému řešení domácího násilí. Záměrně není vymezena jen vůči PČR, ale ponechává prostor pro hodnocení celého systému.*
4. Zkuste, prosím doplnit následující větu: **Podle mé zkušenosti je nejsilnějším bodem při řešení domácího násilí...** *Tato otázka zjišťuje konkrétní názory na silná místa v systému řešení domácího násilí. Záměrně není vymezena jen vůči PČR, ale ponechává prostor pro hodnocení celého systému.*
5. Představte si, že jste nastoupil k PČR na pozici, v které máte možnost měnit stávající postupy, přitom ale disponujete zkušenostmi z Vaší pozice v neziskové organizaci. **Uveďte tři věci, které byste v oblasti řešení domácího násilí**

změnil/a. Tato položka/otázka dává respondentovi možnost projekce jeho zkušeností ze spolupráce s PČR formou návrhu na změnu. Tím de facto odkrývá slabá místa v systému PČR.

4.5 Podmínky realizace empirického průzkumného šetření

Realizace stanoveného průzkumného empirického šetření proběhla v sídlech společností, z jejichž řad byli respondenti vybráni. Tato varianta byla zvolena s ohledem na psychický komfort respondentů, neboť tento je jedním ze základních požadavků pro úspěšnou realizaci rozhovorů. Před zahájením rozhovoru byl vždy respondent seznámen s účelem rozhovoru – tedy s jeho využitím v bakalářské práci a vyslovil s tímto svůj souhlas za podmínky, že v práci nebude uvedeno jméno respondenta a název organizace. Zcela úmyslně nebylo respondentům před realizací rozhovorů sděleno téma práce, ani cíle a úkoly empirického šetření, aby jejich snahou odpovídat dle očekávání autora nebylo empirické šetření ovlivněno. Z rozhovorů byly se souhlasem respondentů pořízeny zvukové záznamy, ovšem za podmínky, že po jejich zpracování pro účely této práce dojde k jejich smazání a nebudou dále nikde zveřejněny. Současně si autor práce při rozhovoru pořizoval psaný záznam o průběhu rozhovoru. Zvažovaná časová dotace na jeden rozhovor byla v intervalu 30 – 45 minut, ale ve výsledku nebyla ani v jednom případě dodržena a rozhovory se protáhly daleko přes jednu hodinu. Důvodem byla skutečnost, že téma domácího násilí je pro obě strany, tedy jak výzkumníka, tak respondenta natolik zásadním tématem, že uvažovaná časová dotace nebyla s to poskytnout dostatečný prostor pro všechny argumenty. Po ukončení rozhovorů bylo respondentům sděleno téma práce a cíl empirického šetření, kdy zajímavostí je, že ani jeden z respondentů by toto téma na začátku rozhovorů netipoval.

4.6 Prezentace výsledků empirického šetření

I přes skutečnost, že pro účely empirického šetření nebyly stanoveny žádné hypotézy, lze označit zjištěné informace za očekávané. Jak již naznačovaly diskuse odehrávající se v rámci interdisciplinárních setkání, činnost Policie ČR při řešení domácího násilí není spolupracujícími organizacemi hodnocena jako optimální a realizované šetření tyto předpoklady potvrdilo.

Výstupy dle respondentů:

Respondent č. 1, muž, 35let, psycholog. V první části rozhovoru se k řešenému tématu vyjadřuje spíše obecně, vyhýbá se konkretizaci nedostatků a ve svých vyjádřeních používá následující formy:

- „...tak všichni víme jaká je situace ve státní správě..., žádná spolupráce nikdy není zcela ideální...,

V druhé části rozhovoru, jejíž součástí byly i připravené otázky, odpovídal následovně:

- U položky č. 1 doplnil větu: **Při řešení případu domácího násilí, je nejdůležitější... činnost prvotní hlídky na místě činu, jejich profesionální, jistý a přitom citlivý přístup.** Chyby v této fázi mohou způsobit blok v oběti a zmařit následující fáze.
- U položky č. 2, jejímž smyslem bylo **určit míru odpovědnosti za výsledek**, uvedl: *osobně vnímám proces řešení případu jako několik na sebe navazujících fází, kdy v každé z nich je hlavním činitelem jiná organizace. V první fázi, tedy na místě činu je bezesporu nejdůležitější organizací Policie, jak jsem uvedl v předchozí otázce, její přístup nastavuje mantinely pro další vývoj případu. V druhé fázi – tedy v práci s obětí je podle mne zásadní činnost poradenské organizace. Ta poskytuje klientce všechny základní služby – právní a psychologickou pomoc, bezpečné ubytování, atd... To je fáze, kterou není schopna Policie plnit. Mám-li se vyjádřit globálně, pak tedy hodnotím míru odpovědnosti za výsledek v poměru 50% PČR a 50% navazující organizace.*
- U položky č. 3 doplnil větu: **Podle mé zkušenosti je nejslabším bodem řešení domácího násilí...** „*fáze předávání si informací v okamžiku, kdy proběhne prvotní zákrok na místě události a do věci má vstoupit spolupracující organizace. Spolupracujeme s několika odděleními PČR v Praze a meritum věci shledávám v nesjednoceném postupu – na straně PČR není nastaven jednotný postup, lhůty které se musí dodržet, neexistuje osoba, která by tyto případy dozorovala, koordinovala, či jinak řídila. Vše je na bedrech policistů ze základních útvarů, kteří mají holt tu smůlu, že byli vysláni na případ domácího násilí.*“
- U položky č. 4 doplnil větu: **Podle mé zkušenosti je nejsilnějším bodem při řešení domácího násilí...** „*osobní iniciativa jedinců, kteří jej v současnosti řeší. Časem totiž zjistíte, že se setkáváte se stále stejnými lidmi, dokonce i u PČR zjišťujeme – a potvrzuje se to na našich setkáních – že tuhle problematiku si*

vybírají lidé, kteří ji chtějí opravdu řešit. Často jejich zaujetí supluje neexistující metodiku, jejich zapálení pro věc, ochota pomoci a při ní často vyjít ze své komfortní zóny, to je to, co je dnes tím nejsilnějším v našem systému pomoci.“

- U položky č. 5 dle zadání: **Uved'te tři věci, které byste v oblasti řešení domácího násilí změnil/a.** respondent uvedl: *„Zavedl bych týmy odborníků pro problematiku DN, vytvořil bych ve spolupráci s odborníky systém školení o různých úrovních – pro hlídkové policisty, pro odborníky atd., za PČR bych inicioval pravidelná setkání se spolupracujícími organizacemi, kde by se vyhodnocovala činnost.“*

Respondent č. 2, žena, 42 let, právnička, V první části rozhovoru se k řešenému tématu vyjadřuje konkrétně, kriticky, věcně, hlavní nedostatky shledává v absenci jednotného, efektivního a přitom zákonného postupu vůči pachatelům DN, dále kritizuje nízkou úroveň orientace v zákonných předpisech u policistů na místě činu.

V druhé části rozhovoru, jejíž součástí byly i připravené otázky, odpovídala respondentka následovně:

- U položky č. 1 doplnila větu: **Při řešení případu domácího násilí, je nejdůležitější...** *„prvotní zákrok na místě činu, využití všech zákonných opatření a dostatečná odborná znalost na to, aby zasahující policista dokázal správně rozlišit přestupkové jednání od trestného činu.“*
- U položky č. 2, jejímž smyslem bylo **určit míru odpovědnosti za výsledek**, uvedla: *„Policie ČR nese hlavní díl odpovědnosti za výsledek případu, mám-li se vyjádřit v procentech, pak uvádím 70%, zbývající část odpovědnosti bych rozdělila mezi další organizace, ovšem je třeba si uvědomit, že svůj díl odpovědnosti nese i stav legislativy, na jejímž základě se jedná.“*
- U položky č. 3 doplnila větu: **Podle mé zkušenosti je nejslabším bodem řešení domácího násilí...** *„nedostatečné legislativní pokrytí řešené problematiky, zejména v oblasti podzákonných norem, dále není koncepčně vyřešena práce s pachateli této činnosti, oblast prevence, atd.“*
- U položky č. 4 doplnila větu: **Podle mé zkušenosti je nejsilnějším bodem při řešení domácího násilí...** *„osobní angažovanost jedinců, ať již na straně organizací pracujících s oběťmi domácího násilí, tak i u některých policistů, státních zástupců a soudců.“*

- U položky č. 5 dle zadání: **Uved'te tři věci, které byste v oblasti řešení domácího násilí změnil/a.** respondentka uvedla: „Vytvořila bych team odborníků, který by byl odpovědný za tvorbu metodického postupu, zavedla bych školení pro hlídkové policisty, kteří jsou obvykle jako první na místě činu a lobovala bych za vznik specializovaných skupin, které by za PČR tuto problematiku řešily.“

Respondent č. 3, žena, 52 let, terénní pracovníce / terapeutka, V první části rozhovoru se k řešenému tématu vyjadřuje konkrétně, jasně popisuje svůj názor a zkušenosti, je kritická k činnosti hlídek na místě činu, dále uvádí, že se setkává s různými postupy na místě činu a to i v případě, že se řeší opakovaně případ v jedné rodině.

V druhé části rozhovoru, jejíž součástí byly i připravené otázky, odpovídala následovně:

- U položky č. 1 doplnila větu: **Při řešení případu domácího násilí, je nejdůležitější...** „co nejdříve po zjištění případu oddělit oběť a agresora a postupovat pro obě strany srozumitelně, jasně a rázně. Co nejdříve zajistit přítomnost odborníka a začít pracovat s obětí.“
- U položky č. 2, jejímž smyslem bylo **určit míru odpovědnosti za výsledek**, uvedla: „poměr je vyrovnaný – na místě činu je nejzásadnější postup policistů a v následující práci s obětí je klíčová činnost odborníků z pomáhajících profesí. Takže poměr je 50/50.“
- U položky č. 3 doplnila větu: **Podle mé zkušenosti je nejslabším bodem řešení domácího násilí...** „okamžik, kdy na místo za PČR přijíždí policisté, kteří neví, co mají dělat, nebo dělat nechtějí a snaží se věc tzv. rozchodit.“
- U položky č. 4 doplnila větu: **Podle mé zkušenosti je nejsilnějším bodem při řešení domácího násilí...** „že se této problematice věnují většinou lidé, kteří jsou pro věc zapálení a chtějí pomáhat.“
- U položky č. 5 dle zadání: **Uved'te tři věci, které byste v oblasti řešení domácího násilí změnil/a.** respondentka uvedla: „Zavedla bych povinné školení pro hlídkové policisty, zajistila bych pro policisty telefonickou pomoc odborníka, kam by z místa činu mohli zavolat a požádat o radu jak postupovat a nechala bych aktualizovat dotazník SARA DN.“

Sumarizace dílčích odpovědí dle jednotlivých otázek:

Položka č. 1 – za nejdůležitější moment v procesu řešení případů DN všichni respondenti shodně uvádějí provedení prvotních úkonů na místě činu. S tím spojují nutnost profesionálního přístupu, znalost zákonných norem a orientaci v možnostech opatření.

Položka č. 2 – míru vlivu na výsledek ve dvou případech vykazuje poměr 50/50 a v jednom případě se dostává na úroveň 70% ve prospěch PČR.

Položka č. 3 – za nejslabší body bylo označeno předávání informací mezi PČR a spolupracujícími organizacemi, absenci zákonných a podzákonných norem, nejednotnost postupu zasahujících policistů, neznalost postupu a neochota pracovat.

Položka č. 4 – za nejsilnější body byla shodně označena osobní iniciativa, zapálenost, ochota pracovat, tedy vlastnosti jedinců, nikoliv systému.

Položka č. 5 – podněty ke změnám byly následující: zavedení týmů odborníků, zavedení povinných školení pro policisty, zavedení pravidelných setkávání iniciovaných ze strany PČR, tvorba metodik sjednocujících postupy při řešení, zavedení odborníka – supervizora.

Souhrn dílčích a zevšeobecňujících výstupů – respondenti č. 1, 2 i 3 shodně poukazují na nedostatečnou či neexistující metodiku jednotného postupu na straně PČR, absenci osoby plošně zaštiťující danou problematiku, jakéhosi supervizora, dále doporučují vznik expertních týmů, které by na místa činu jezdily a věci si přebíraly. Poukazují na slabé řízení, které je vynahrazováno vysokou mírou osobní angažovanosti policistů, což ovšem není vždy pravidlem. Navrhují problematiku domácího násilí zastřešit prostřednictvím vybraného odborníka a jemu podřízených expertních skupin. Klíčovým tématem je také vzdělávání policistů v oblasti domácího násilí, která je hodnocena odborníky jako nedostatečná.

Závěr

Věcná část „práce“ se zabývala problematikou řízení subjektů z řad Policie ČR v rámci řešení problematiky domácího násilí. S oporou o analýzu odborné literatury byly demonstrovány základní východiska a pojmosloví zkoumané tematické oblasti teoretických východisek dané problematiky, včetně uvedení klíčových pojmů a jejich popisu. Hlavním cílem bylo formou širšího teoreticko-praxeologického vhledu, objasnit věcnou působnost dotčených subjektů, jak ve státní správě, tak v nestátních organizacích a strukturovat jejich činnosti k dané problematice, se zvláštním zaměřením na oblast monitoringu součinnostních vztahů. V rámci návazných subkapitol empirické části, byly za pomoci průzkumného empirického šetření potvrzeny domněnky autora, že v této oblasti není působení Policie ČR dostatečně pokryto metodickou podporou, absentuje zde jakákoliv řídicí či kontrolní činnost a to má zásadní vliv na výsledky prověřovaných případů. Dílčím způsobem je sice tento nedostatek nahrazován vysokou osobní angažovaností některých policistů a ve velké míře i zástupců neziskových organizací, ale to nemůže plně nahradit nedostatky systémového charakteru.

Je třeba vytvořit jednotný a plošně platný systém, metodicky pokrývající řešenou problematiku, dále věnovat zvýšenou pozornost vzdělávání policistů a současně zvážit možnost vzniku expertních týmů, složených z vyškolených odborníků, jež by si případy domácího násilí od prvosledových hlídek již na místě přebíraly a dále řešily. Klíčovým by nemělo být, zda se v dané věci jedná o přestupek či trestný čin, neboť jak ukazuje současná praxe, velmi často dochází k překvalifikování přestupkového jednání do úrovně přečinů. Důvodem je samotná specifičnost domácího násilí ve smyslu jeho latentnosti. Informace vedoucí k rozhodnutí o správné kvalifikaci skutku jsou podmíněny získáním důvěry mezi obětí a policistou, což může být dlouhodobý proces, a proto nelze očekávat, že se tak stane již v rámci zákroku prvosledové hlídky na místě činu.

Autor během zpracovávání práce na základě dílčích výstupů, nastudované literatury, komunikace s odbornou i laickou veřejností dospěl k dílčím a zevšeobecnujícím závěrům, které mohou disponovat tzv. „zefektivňujícím“ potenciálem v rámci kterého by byl vznik expertních týmů zaměřených úzce na danou problematiku domácího násilí. Tyto týmy by byly zcela jistě přínosem nejen pro oběti domácího násilí, které z důvodu možného neodborného postupu policistů na místě, mohou často procházet tzv. „sekundární“ viktimizací a při recidivě se zdráhají obrátit na orgány Policie ČR, zejména právě kvůli záporné prvotní zkušenosti. Mezi dílčí přínos

práce lze zařadit i detekci naznačených systémových diskrepancí (nesouladů), na které je potřeba se zaměřit a pracovat na tom, aby spolupráce jak s odbornou veřejností, tak s oběťmi domácího násilí byla na profesionální úrovni a postupně byly všechny negovány.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ČÍRTKOVÁ, L. Změny v řešení domácího násilí od 1.1.2007. Právo a rodina. Praha: Wolters Kluwer, 2007. s. 6-11. ISSN 1212-866X.
2. ČÍRTKOVÁ, L. Policejní psychologie. 4. vydání. Praha: Portál, 2004. 266 s. ISBN 80-7178-931-3.
3. ČÍRTKOVÁ, L., VITOUŠOVÁ, P. Domácí násilí – nová legislativa první rok v praxi. Kriminalistický sborník. 2008, 52(3). s. 3 - 8.
4. DRAŠTÍK, A., FENYK, J. A KOLEKTIV Trestní řád. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 2552 s. ISBN 978-80-7552-600-7.
5. GABRIŠOVÁ, V. Rozhodování policie o vykázání ze společného obydlí a správní řád. Správní právo. 2006, č. 8. s. 486 - 498.
6. JANEČKOVÁ, E., MACH, P. Zákon o sociálních službách. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 384 s. § 60a odst. 4. ISBN: 978-80-7552-246-7.
7. JELÍNEK, J. A KOL. Trestní zákon a trestní řád s poznámkami a judikaturou. 24. aktualizované vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2006.
8. KOČOVÁ, K. Domácí násilí a tzv. vykázání – nový institut právního řádu ČR. Bulletin advokacie, 2007, č. 10. s. 34 - 38.
9. MATES, P. A KOL. Nové policejní právo. Právní předpisy s komentářem. Praha: Linde Praha, a.s., 2009.
10. MATES, P. A KOL. Policejní právo. Právní předpisy s komentářem. 4. aktualizované vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2007.
11. MATES, P. Nový zákon o policii. Právní zpravodaj, 2008, č. 5. s. 16 -17.
12. MATES, P. Příspěvek k právnímu řešení problému domácího násilí. Právní zpravodaj, 2007, č. 5. s. 8 – 9.
13. ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. Zákon o policii s komentářem. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009.
14. VANGELI, B. Zákon o Policii České republiky. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 458 s. ISBN 978-80-7400-142-0.
15. VARGOVÁ, B., VAVROŇOVÁ, M. Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci. Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech domácího násilí. Praha: ROSA, 2006.
16. VAVROŇOVÁ, M. Domácí násilí: Řada nedořešených otázek. Zpravodaj Občanského sdružení ROSA, 2007, č. 1. s. 1.

17. WINTEROVÁ, A. A KOL. Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou. 3. aktualizované vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2007.

Elektronické zdroje

1. ACORUS, z.ú. O nás. © Web4ce, s.r.o. 2011 [online]. [cit. 2021-01-22]. Dostupné z WWW: <<https://www.acorus.cz/cz/o-nas/poslani.html>>.
2. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, z.s. O nás. Networm Studio [online]. [cit. 2021-01-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.bkb.cz/o-nas/timeline/>>.
3. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. Aktuality. Tiskové prohlášení Bílého kruhu bezpečí a Aliance proti domácímu násilí k přijetí zákona na ochranu před domácím násilím. Networm Studio [online]. [cit. 2021-01-14]. Dostupné z WWW: <http://www.bkb.cz/news.php?action=showNews&id_categoryNode=372>.
4. CENTRUM LOCIKA. Pomoc pro děti ohrožené domácím násilím. [online]. [cit. 2021-01-23]. Dostupné z WWW: <<http://centrumlocika.cz/main-menu/o-nas/poslani-a-cile>>.
5. CENTRUM PRO OBĚTI DOMÁCIHO A SEXUÁLNÍHO NÁSILÍ. O nás. © proFem 2021. RedGreenBlue. Fenomen [online]. [cit. 2021-01-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.profem.cz/cs/o-nas/kdo-jsme>>.
6. CENTRUM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB. O nás. © Centrum sociálních služeb Praha. Emersion Software [online]. [cit. 2021-01-22]. Dostupné z WWW: <<https://www.csspraha.cz/o-nas>>.
7. CENTRUM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRAHA. Intervenční centrum. [online]. © 2017 [cit. 2021-01-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.intervencnicentrum.cz/poslani-a-vize>>.
8. INFORMAČNÍ PORTÁL PRO ORGÁNY SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ. © 2021 Galileo Corporation s.r.o. [online]. [cit. 2021-01-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.ospod.cz/informace/obecne/>>.
9. INTERVENČNÍ CENTRUM, Pomoc obětem domácího násilí. © Centrum sociálních služeb Praha. Emersion Software [online]. [cit. 2021-01-22]. Dostupné z WWW: <<https://csspraha.cz/intervencni-centrum-pomoc-obetem-domaciho-nasili/>>. Dostupné z WWW: <<https://www.intervencnicentrum.cz/>>.
10. LINKA 116006. © Bílý kruh bezpečí, z.s. Networm Studio [online]. [cit. 2021-01-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.116006.cz/>>.

11. MAGDALENIUM, z.s. © 2021 Magdalenium. Antee s.r.o. [online]. [cit. 2021-01-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.magdalenium.cz/poslani-hodnoty>>.
12. MAGDALENIUM, z.s. Koordona. © 2021 Magdalenium. Antee s.r.o. [online]. [cit. 2021-01-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.magdalenium.cz/koordona>>.
13. MVČR. O nás. Bezpečnostní politika. Dokumenty – bezpečnost a prevence. © 2021 Ministerstvo vnitra České republiky [online]. [cit. 2021-01-24]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-plneni-opatreni-pro-zavedeni-interdisciplinarnich-tymu-spojujicich-zdravotni-socialni-a-policejni-pomoc-pri-odhalovani-a-stihani-pripadu-domaciho-nasili-za-rok-2009.aspx>>.
14. PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. O nás. Poslání a cíle. © IT STUDIO s.r.o., 2002-2021 [online]. [cit. 2021-01-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.pmscr.cz/o-nas/>>.
15. ROSA CENTRUM. O nás. © Copyright 2021 ROSA CENTRUM [online]. [cit. 2021-01-22]. Dostupné z WWW: <<https://www.rosacentrum.cz/historie-nasi-organizace/>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 62/1987 Sb., o úmluvě o odstranění všech forem diskriminace žen. Částka 13. Dostupné z WWW: <<https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=62&r=1987>>.
2. ČESKO. Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. Částka 1/1993. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>>.
3. ČESKO. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.. Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Částka 1. Dostupné z WWW: <<https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=1&r=1993>>.

4. ČESKO. Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů. Částka 61. Dostupné z WWW: <<https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=150&r=2002>>.
5. ČESKO. Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů. Částka 111. Dostupné z WWW: <<https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=349&r=1999>>.
6. ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů. Částka 121. Dostupné z WWW: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=361&r=2003>>.
7. ČESKO. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Částka 174. Dostupné z WWW: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=500&r=2004>.
8. ČESKO. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Částka 37. Dostupné z WWW: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=108&r=2006>.
9. ČESKO. Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím, ve znění pozdějších předpisů. Částka 46. Dostupné z WWW: <<https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=135&r=2006>>.
10. ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Částka 91. Dostupné z WWW: <<https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=273&r=2008>>.
11. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Částka 61. Dostupné z WWW: <<https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=40&r=2009>>.
12. ČESKO. Zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů. Částka 22. Dostupné z WWW: <<https://www.psp.cz/sqw/text/sbirka.sqw?cz=64&r=1986>>.
13. ČESKO. Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád). Částka 31. Dostupné z WWW: <<https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=82&r=1998>>.
14. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 102/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související s vydáním zákona č. 509/1991 Sb., kterým se mění, doplňuje a upravuje občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Částka 25. Dostupné z WWW: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=102&r=1992>.

15. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Částka 24. Dostupné z WWW: < <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=114&r=1988>>.
16. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů. Částka 65. Dostupné z WWW: <<https://www.psp.cz/en/sqw/sbirka.sqw?cz=140&r=1961>>.
17. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. Částka 66. Dostupné z WWW: < <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=141&r=1961>>.
18. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Částka 35. Dostupné z WWW: < <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=200&r=1990>>.
19. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Částka 51. Dostupné z WWW: <<https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=283&r=1991>>.
20. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. Částka 56. Dostupné z WWW: <<https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=99&r=1963>>.
21. ČESKOSLOVENSKO. Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb., úmluva o právech dítěte. Částka 22/1991. Dostupné z WWW: < <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rlp/vybory/pro-prava-ditete/Preklady-dokumentu-OSN.pdf>>.
22. ČESKOSLOVENSKO. Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 143/1988, o Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Částka 30/1988. Dostupné z WWW: < <https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rlp/dokumenty/umluva-proti-muceni-a-jinemu-krutemu--nelidskemu-ci-ponizujicimu-zachazeni-20135/>>.
23. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Částka 21. Dostupné z WWW: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=100&r=1988>.
24. Evropský parlament. Usnesení Evropského parlamentu, o odstranění násilí páchaného na ženách, 2009. Dostupné z WWW: < https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-7-2009-0098_CS.html>.

25. Politická deklaráce. Valné shromáždění Spojených národů. Deklarace a Akční platforma přijaté na IV. světové konferenci o ženách v Pekingu v roce 1995. Dostupné z WWW: < <https://www.mpsv.cz/priloha-i>>.
26. USA. Konvence OSN o eliminaci všech forem diskriminace žen z roku 1979. Dostupné z WWW: < <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-o-odstraneni-vsech-forem-diskriminace-zen.pdf>>.

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

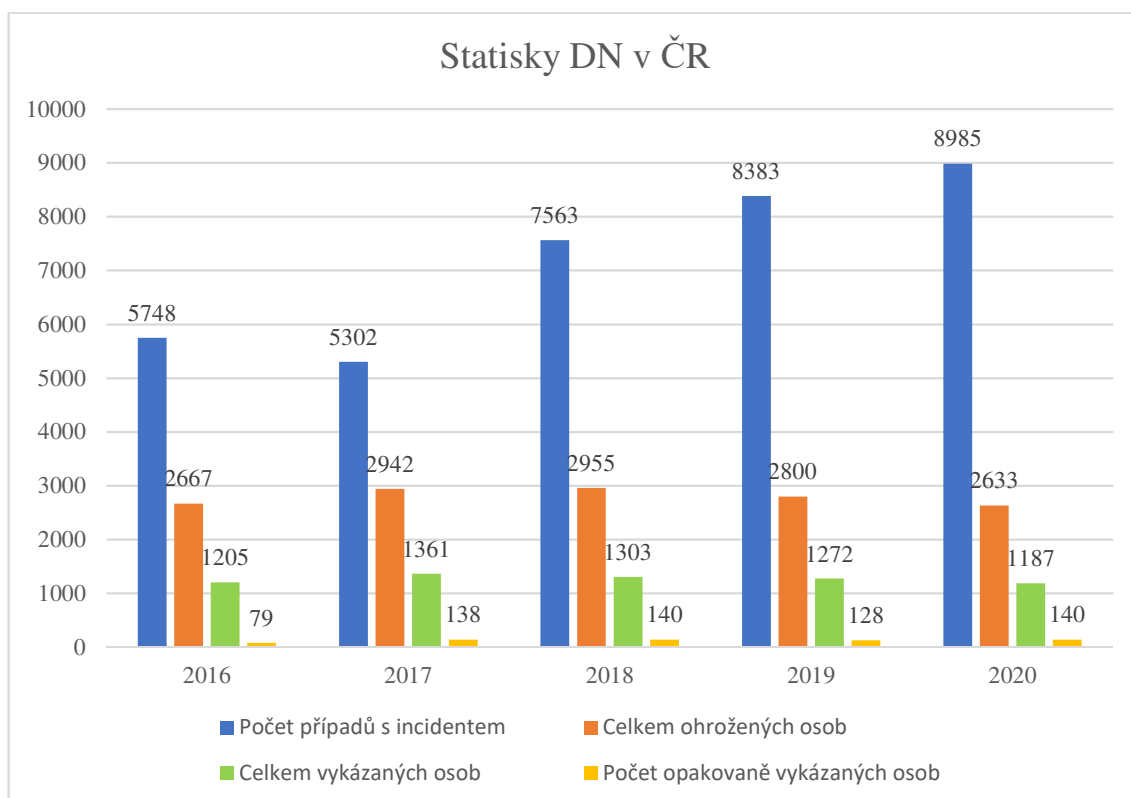
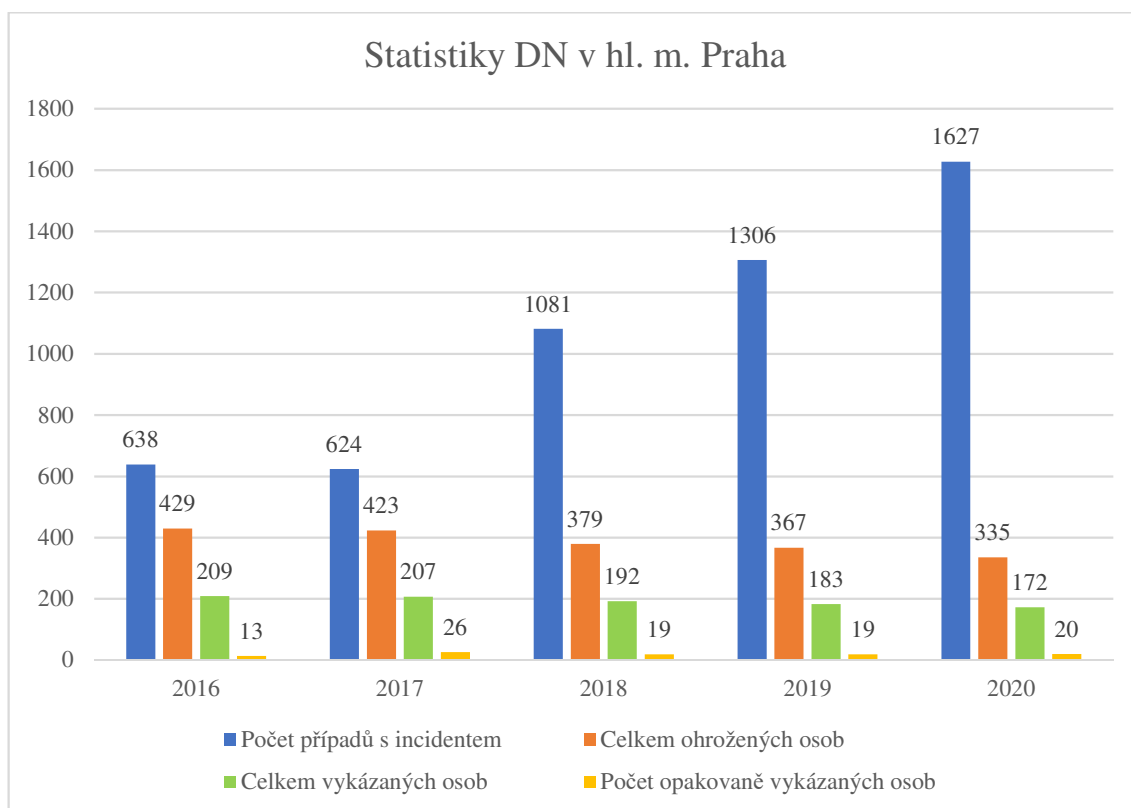
- Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím.
- Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.
- Informační brožura Mezinárodní kongres Právem proti domácímu násilí, str. 8.
- Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 293/2000/ES ze dne 24. ledna 2000, kterým se přijímá akční program Společenství (program Daphne) (2000 až 2003) o preventivních opatřeních pro boj proti násilí páchanému na dětech, mladistvých a ženách.
- Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 803/2004/ES ze dne 21. dubna 2004, kterým se přijímá akční program Společenství (2004 až 2008) pro prevenci boje s násilím páchaným na dětech, mladých lidech a ženách a pro ochranu obětí a rizikových skupin (program Daphne II).
- Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 779/2007/ES ze dne 20. června 2007, kterým se na období let 2007–2013 zavádí zvláštní program pro předcházení násilí páchanému na dětech, mladých lidech a ženách a jeho potírání a pro ochranu obětí a ohrožených skupin (program Daphne III) jako součást obecného programu „Základní práva a spravedlnost“.
- Usnesení vlády České republiky č. 478 ze dne 19. května 2003.
- Závazný pokyn policejního prezidenta č. 166 ze dne 23. prosince 2009
- Závazný pokyn policejního prezidenta č. 179 ze dne 27. listopadu 2006,

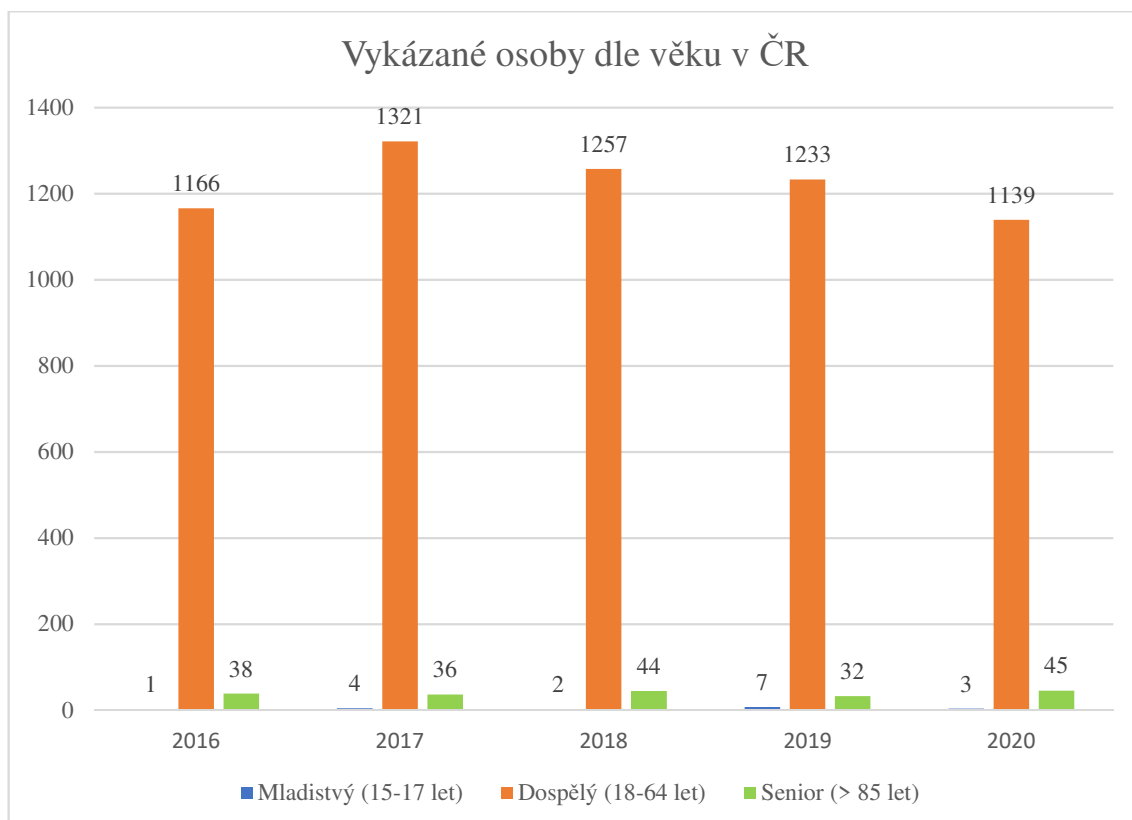
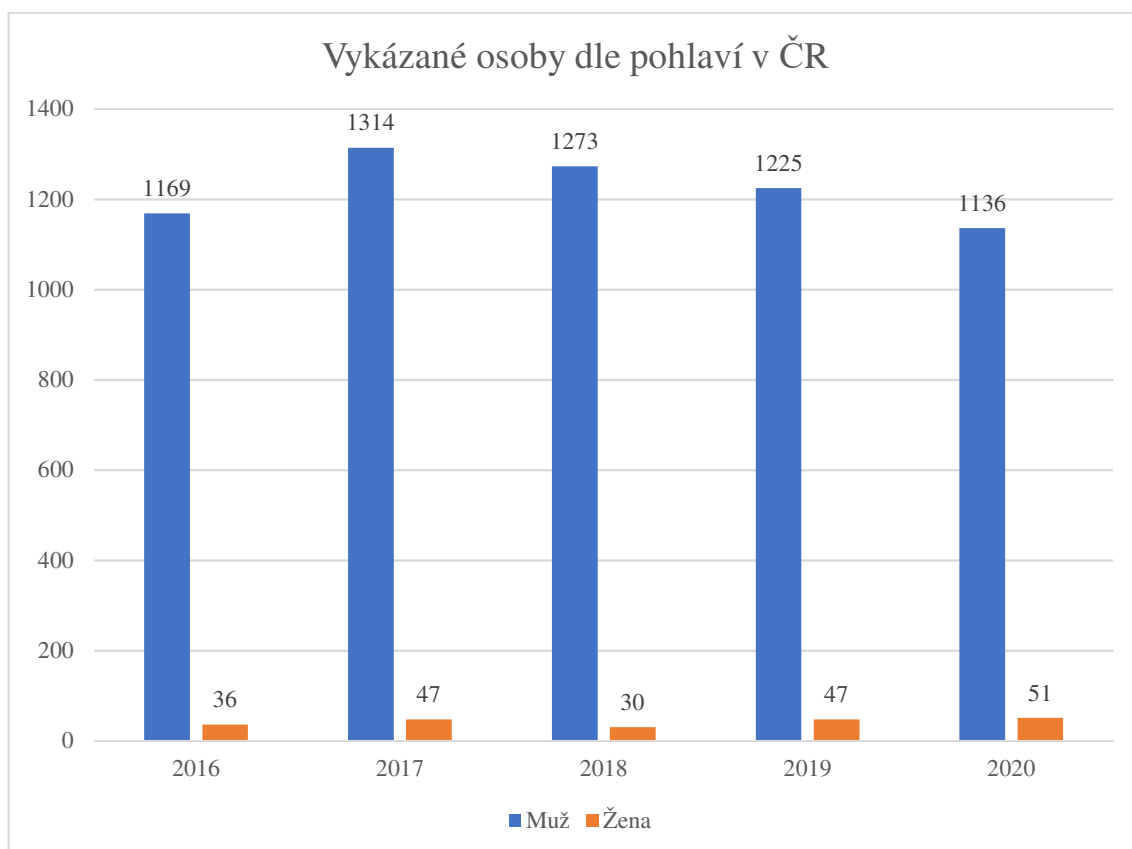
kterým se stanoví postup příslušníků Policie České republiky v případech domácího násilí.

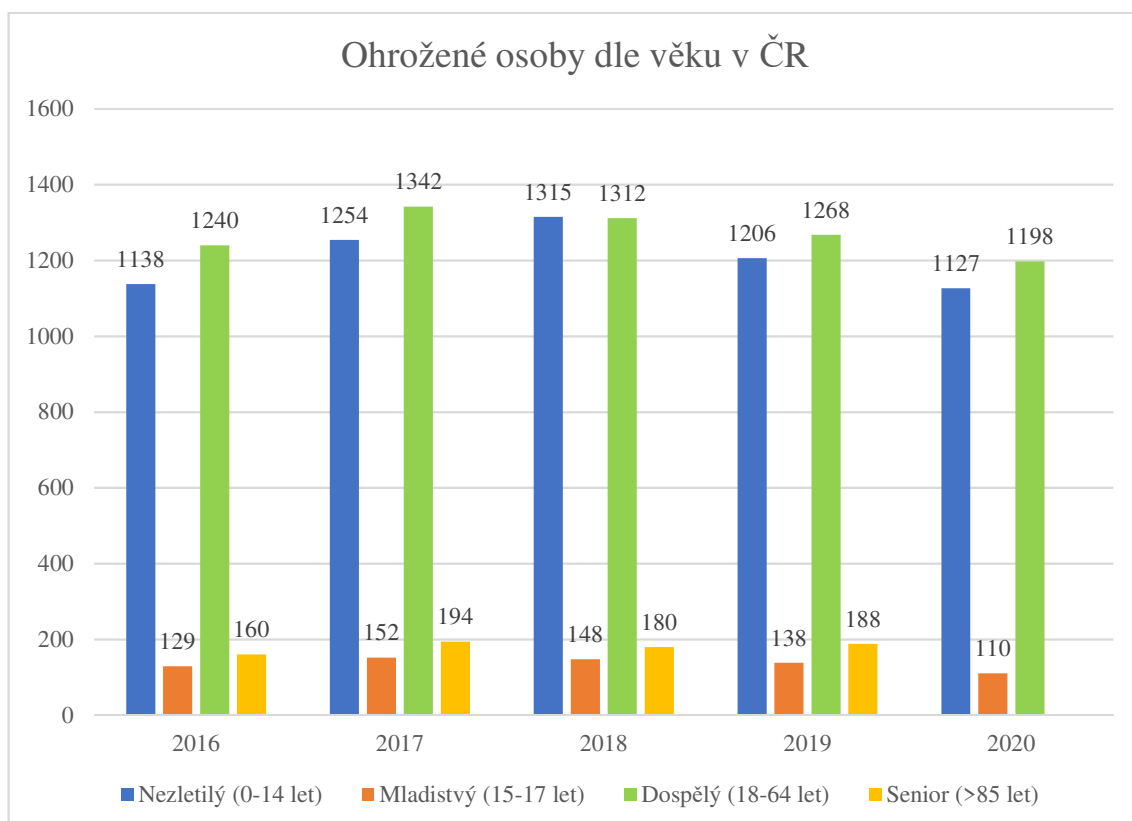
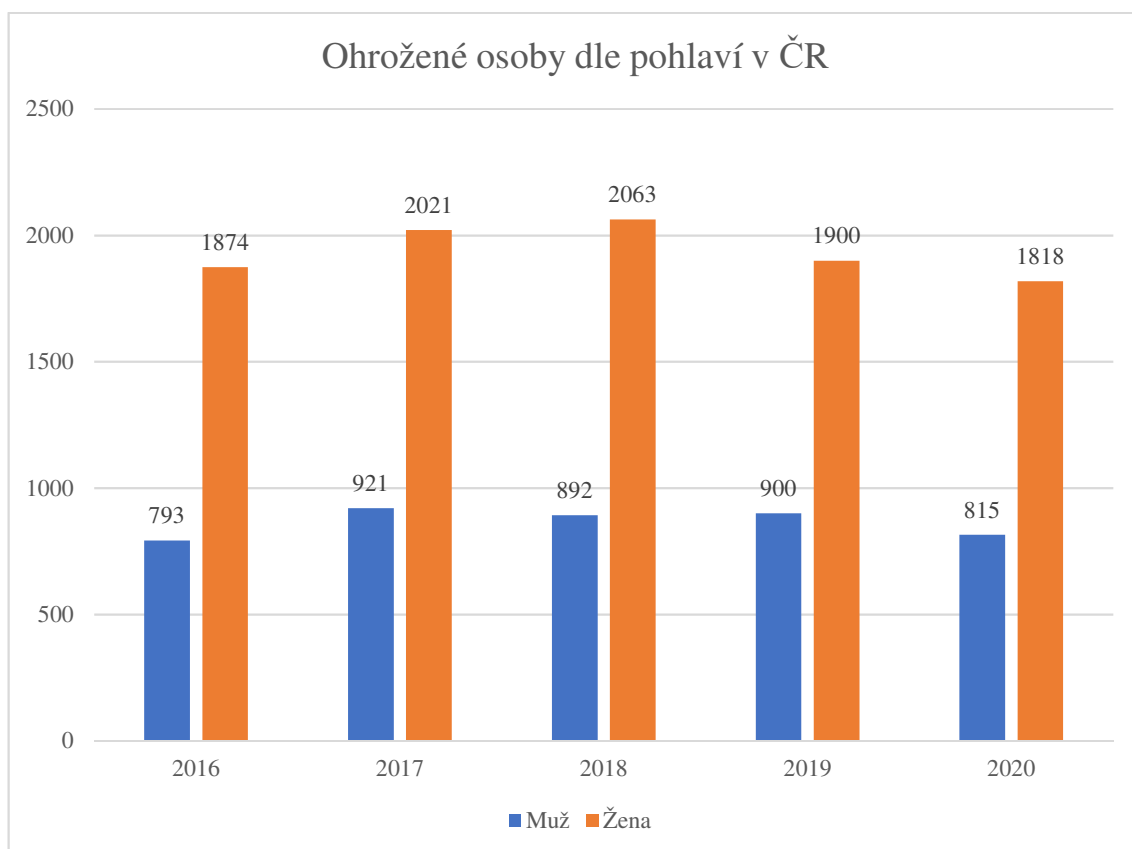
- Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200 ze dne 22. prosince 2008, o provádění vykázaní.
- Závěrečná doporučení Výboru pro odstranění diskriminace žen.

Seznam příloh

- I. Statistiky domácího násilí (dále jen DN) v hl. m. Praha: zdroj IS PČR
- II. Statistiky DN v ČR: zdroj IS PČR
- III. Statistiky vykázaných osob dle pohlaví v ČR: zdroj IS PČR
- IV. Statistiky vykázaných osob dle věku v ČR: zdroj IS PČR
- V. Statistiky ohrožených osob dle pohlaví v ČR: zdroj IS PČR
- VI. Statistiky ohrožených osob dle věku v ČR: zdroj IS PČR
- VII. Průběh vykázaní
- VIII. Dotazník SARA DN

VYKÁZÁNÍ

Schéma vykázání – časový průběh

Trvání vykázání dle zákona o PČR (§ 44/2) v praxi:

- 10 dní (není-li podán návrh na PO)
- 15-25 dní (dle data podání PO při podání návrhu na PO a nepodání odvolání VO)
- ??? dní při odvolání proti PO (do rozhodnutí KS o odvolání a nabytí právní moci rozh. OS)

sara dn
pomůcka pro policisty

OTÁZKY ke zjištění rizika eskalace domácího násilí

DOMÁCÍ NÁSILÍ

Domácí násilí (dále jen dn) je především fyzické, psychické anebo sexuální násilí, ke kterému dochází mezi blízkými osobami. O domácí násilí se jedná vždy, pokud jsou přítomny všechny následující znaky.

KLÍČOVÉ ZNAKY DN

- 1) OPAKOVÁNÍ A DLOUHODOBOST** – z jednoho útoku jakéhokoli charakteru ještě nelze určit, zda jde o domácí násilí. Může to však být jeho začátek. *Ptajte se na minulé incidenty, na předešlé zákroky PCR, na úrazy apod.*
- 2) ESKALACE** – domácí násilí se stupňuje od útoků proti lidské důstojnosti k fyzickým útokům až k závažným trestným činům ohrožujícím zdraví a život. *Ptajte se, jak často se incidenty opakují a zda roste intenzita útoků či výhrůžek.*
- 3) JASNÉ A NEZPOCHYBNITELNÉ ROZDĚLENÍ ROLÍ** na ohroženou osobu a násilnou osobu – domácí násilím nejsou vzájemná napadání, hádky, rvačky, spory, kde je rovné nebo střídavé postavení stran incidentu. *Ptajte se, kdo je ohrožen a kdo ubližuje.*
- 4) NEVEREJNOST** – domácí násilí probíhá zpravidla za zavřenými dveřmi bytu či domu, stranou společenské kontroly. *Ptajte se, kdy a kde k násilí dochází.*

sara dn

SOUBOR RIZIKOVÝCH FAKTORŮ KE ZJIŠTĚNÍ HROZBY BUDOUČÍHO DN

V případě, že na místě zákroku identifikujete situaci jako domácí násilí, doporučujeme vám položit následující katalog otázek. Ty pomohou vám i ohroženým osobám uvědomit si reálné riziko současného a budoucího ohrožení. Zdrojem informací, tj. osobou, která na otázky odpoví, může být ohrožená osoba, oznamovatel (např. sousedé), ale i násilná osoba.

Otázky jsou orientačním vodítkem a slouží k rychlému a správnému rozhodnutí o dalším postupu. Otázky pokládejte v souvislosti s aktuálním incidentem a zajímejte se také o incidenty předchozí, protože domácí násilí je násilím na pokračování. V této fázi zákroku není nutné provést písemný záznam, je-li to možné, doporučuje se pořídit záznam zvučový.

K vyhodnocení budoucího možného rizika dn použijte vlastní úvahu. Zvažte další kroky a opatření. Ze škály možných opatření zvolte vždy takové, které bude s přihlédnutím ke konkrétní situaci maximálně bezpečné pro ohroženou osobu.

Například:

- přivolejte další policisty
- zvažte opatření podle trestního řádu nebo zákona o PCR
- po § 1. 2007 zvažte „vykázání“ podle zákona č. 135/2006 Sb.
- doporučte azylové zařízení nebo jiné bezpečné místo
- poučte ohroženou osobu o bezpečnostním plánu
- informujte DSPOD o dětech v rodině
- předejte ohrožené osobě kontakt na DONA linku

Tento dokument vydává Bývalý kriminální úřad bezpečí, s. s. v rámci projektu „Regionální podpora aktivování a rozvoje linky pomoci obětem domácího násilí“, projekt financovaný Evropským úřadem a vládní organizací Česká republika.

sara dn

3x5 otázek
na rizikové faktory

ODDÍL 1

NÁSILÍ VE VZTAHU K BLÍZKÉ OSOBE

- 1) Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí?**
– např. fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o ně, použití zbraní
- 2) Vyhrůžuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly?**
– např. vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, plány, ničí oblíbené věci ohrožené osoby
- 3) Dochází ke stupňování fyzického/sexuálního násilí nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilné osoby?**
– např. zvyšuje se krutost, četnost nebo různorodost násilných činů, výhrůžek nebo úmyslů
- 4) Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení?**
– např. podmínky kauce, zkušební doby, podmíněčného propuštění, trestu zákazu pobytu, společenské záruky, probace aj.
- 5) Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí?**
– např. vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé formy násilí, trpí chorobnou žárlivostí, má potřebu ovládat blízké osoby, zlehčuje nebo popírá dn

ODDÍL 2

OBECNÉ SKLONY NÁSILNÉ OSOBY K NÁSILÍ

- 1) Dopouští se obecné kriminality?**
– jedná násilná osoba antisociálně na veřejnosti (tj. mimo domácí násilí), existují informace o takovém chování, je držitelem zbraně
- 2) Jsou informace o problémech v předchozích vztazích?**
– měla násilná osoba problém vytvořit a udržet dlouhodobý důvěrný vztah (opakované opouštění partnera, násilí ve vztahu)
- 3) Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy?**
– např. je dlouhodobě bez zaměstnání, často mění zaměstnání, má výrazné finanční obtíže
- 4) Má násilná osoba problémy s toxikomaní a jinými závislostmi?**
– např. problémy spojené s užíváním nelegálních drog, alkoholu nebo předepsaných léků, s hráchskou závislostí např. na automatech
- 5) Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví?**
– např. evidentní známky narušení kontaktu s realitou, extrémní chování vybočující mimo normu

ODDÍL 3

ZRANITELNOST OHROŽENÉ OSOBY

- 1) Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě?**
– přestože se chce od násilné osoby odpoutat, udržuje s ní pravidelné nebo nepravidelné kontakty, popírá a omlouvá akce násilníka, svaluje vinu na sebe
- 2) Má z násilné osoby extrémní strach?**
– tzn. hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobraně chování, strach ohroženou osobu traumatizuje a ochromuje její jednání
- 3) Má ohrožená osoba problémy se zajištěním svého bezpečí?**
– riziko je velké, pokud ohrožená osoba nemá znalosti o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná své práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s přírodní rodinou
- 4) Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání)?**
– tato místa nezaručují bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a lehce dosažitelné, existuje problém s dopravní obsluhou
- 5) Má ohrožená osoba závažné osobní problémy?**
– např. problémy se zaměstnáním, s financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s užíváním návykových látek

www.donalinka.cz – www.5klk.cz – www.donacinasilii.cz

Copyright © 2005 P. R. Kopp, S. D. Hart & H. Braga – Copyright © 2006 Bývalý kriminální úřad bezpečí, s. s.
Kopírování, reprodukce a opětovný přenos jakýmkoli způsobem jsou zakázány a etnickým právem.